- «ئەگەر ئەوانیش وەکو ئێمە هەست بەهەمان شت بکەن، کە ئێمە هەستی پێدەکەین لەوانەیە شەڕ ڕاگرن. ئەوانیش وەکو ئێمە دەردەسەرییان کێشاوە.»

- «شتی وا هەرگیز نەبووە و نابێ. سەرکەوتوو شەڕ ڕابگرێ؟!»

- «تۆ ورەی من دەڕووخێنیت.»

- «من دەتوانم تەنیا ئەوە بڵێم کە بڕوام پێی هەیە.»

- «کەوابێ بەبڕوای تۆ شەڕ بەردەوام دەبێ، بەردەوام دەبێ، هیچ شتێ ڕوونادا؟»

- «نازانم تەنیا ئەوە دەزانم کە نەمساوییەکان شەڕ ڕاناگرن، ئەوان سەرکەوتوون ئێمە تەنیا لەکاتی شکستیدا دەبینە مەسیحی.»

- «نەمساوییەکان گشتیان مەسیحین تەنیا (بۆسنیانەکان) نەبن.»

- «مەبەستم لەمە مانای ڕووتی مەسیحی نییە. مەبەستم هەڵسوکەوتی حەزرەتی مەسیحانەیە.»

قەشە هیچی نەگوت:

- «ئێمە ئێستا هەموومان لەجاران دڵنەرمترین، چونکە بەزیوین. حەزرەتی عیسا چۆن دەبوو گەر (پیتەر) لە (باخچەکەدا) ڕزگاری کردبایە؟»

- «هەروەک خۆیی دەبوو.»

گوتم: «لەو باوەڕەدا نیم.»

قەشە گوتی: «تۆ ورەم دەڕووخێنی. وا هەست دەکەم شتێ ڕوودەدات نوێژ دەکەم تا شتێ ڕوبدا. وا هەست دەکەم ئەمە زۆر نزیکە.»

گوتم: «لەوانەیە هەندێ شت ڕوبدا، بەڵام تەنیا بۆ ئێمە ڕوودەدا. گەر ئەوانیش وەکو ئێمە هەست بکەن. ئەوا ئەوەی مەبەستمانە دێتە دی. بەڵام ئێمەیان بەزاند، ئەوان بەجۆرێکی تر هەست دەکەن.»

- «زۆر سەرباز هەمیشە وایان بیرکردۆتەوە. نەک لەبەر ئەوەی کە بەزیون.»

- «هەر لەگەڵ قەومانی شەڕەوە بەزیون. لەوکاتەوە بەزیون کە جوتیارەکانیان بەزۆری لە کێڵگەکانیاندا دەرهێناون و کردوویانن بەسەرباز. لەبەر ئەوەیە جووتیارەکان ژیرن. لەبەر ئەوەی لەیەکەم ڕۆژی دەست پێکردنی شەڕەوە بەزیون. دەسەڵاتیان بدەرێ ئەو کات دەزانی چەند ژیرن.»

قەشە هەر ورتەی لێوە نەهات. کەوتبووە بیرکردنەوە، گوتم:

- «ئێستا بەخۆم دڵتەنگم لەبەر ئەوە هەرگیز بیر لەو شتانە ناکەمەوە. هەرگیز بیرناکەمەوە. تەنانەت هەر کە قسەش دەکەم ئەو شتانە دەڵێم کە لەناو مێشکمدان بەبێ ئەوەی بیریان لێ بکەمەوە.»

- «بەو هیوایەم شتێ ڕوبدا.»

- «بەزین؟»

- «نا لەوە زیاتر.»

- «لەوە زیاتر! هیچی تر نییە. سەرکەوتن نەبێ. ئەویش لەوانەیە خراپتر بێ.»

- «ماوەیەکی لەمێژبوو بەهیوای سەرکەوتن بووم.»

- «منیش هەروەکو تۆ.»

- «ئێستا نازانم.»

- «لەدوان یەک دەبێ، بەزین یا سەرکەوتن»

- «بڕوام بەسەرکەوتن هەر نەماوە!»

- «منیش. بەڵام بڕوام بەڕووخانیش نییە. هەرچەندە لەوانەشە ڕووخان باشتربێ.»

- «تۆ بڕوات بەچی هەیە؟»

- «بە خەو.»

هەستایە سەرپێ و گوتی: «ببوورە، زۆر مامەوە. بەڵام زۆر حەز دەکەم قسەت لەگەڵ بکەم.»

- «ئەم باسە وا خۆشە جارێکی تر قسەی لێ بکەینەوە. مەبەستم لەخەو هیچ نییە. بەهیچی هەڵنەگری.»

هەستایەوە، لەتاریکی تەوقەمان کرد.

گوتی: «لە نوقتەی (٣٠٧)دا دەخەوم.»

- «بەیانی زوو دەچمە پاسگاکانی پێشەوە.»

- «کاتێ گەڕایەوە دەتبینم.»

تا دەرگا بەڕێم کرد گوتم: «پێکەوە پیاسە دەکەین و قسە دەکەین.»

دەستی دانا سەرشانم و گوتی:

- «دامەبەزە. بەڕاستی بەهاتنەوەت زۆر خۆشحاڵم، هەرچەندە تۆ بەم هاتنەوەت دڵخۆش نی.»

گوتم: «نا، بەدڵمە، شەو شاد.»

- «شەو، شاد، چاوو.»

گوتم: «چاوو.»

ئەوەندەم خەو دەهات هەر مردبووم.

27

کە ڕینالدی هاتە ژوورەوە واگا هاتم، بەڵام ئەو نقەی لێوە نەهات و منیش لێکەوتمەوە خەو. بەیانی جلەکانم لەبەرکرد و لەگەڵ گەردی بەیان بەرلەوەی دونیا ڕۆناک ببێتەوە ڕۆیشتم، کە ئەوێم بەجێهێشت ڕینالدی هەر لە شیرینی خەودا بوو.

(بێنسێزا)م پێشتر نەدیبوو. بەڵام هەڵگەڕان بەسەر ئەو هەورازە هەڵەمووتە، کە نەمساوییەکان پێشتر تیایدا جێگیربوون، جێگەی سەیربوو. ئەوێ کەوتبووە سەر ڕووبارەکە لە دواوەی ئەو شوێنەی لێی بریندار ببووم. هەورازە ڕێگایەکی تازە دروست کرابوو. ژمارەیێ ترێلە بەسەرەوە بوو، لە دواوەی ئەمەوە ڕێگاکە تەخت بوو، لەوێوە دارستان و گردی لێژم لەناو تەمومژدا بینی. چەند دارستانێک هەبوون، هەر لە زووەوە داگیرکرابوون، بەڵام دارەکانیان هێشتا تێک نەشکێنرابوون. لەدواوە، ئەو شوێنەی کە هیچ گردێکی لێ نەبوو ببێتە پەناگا، ڕێگاکە بەو پارچە حەسیرانە داپۆشرابوون کە لەسەرەوەدا بەسەر لایەکانیدا دادرابوو، ڕێگاکەش لە گوندێکی خاپوورکراو کۆتایی هاتبوو. هێڵەکانی بەرەی جەنگ کەوتبووە دواوەی ئەم گوندە. ژمارەیێ تۆپ لە دەوروبەری داندرابوون. خانووەکانی خراپ پێکرابوون. بەڵام هەموو شتێ بەچاکی ڕێکخرابوو، لە هەموو شوێنێ نیشانەی ڕاگوزاری داندرابوو.

(گینۆ)مان دۆزییەوە، قاوەی بۆ هێناین، پاشان لەگەڵی ڕۆیشتم چاوم بەچەند کەسی جیاجیا کەوت. پاسگاکانم بینی. گینۆ گوتی ئوتومبیلە فریاگوزارە بەریتانییەکان کەمێ بەخوار (بێسێنزا)وە لە نزیک (راڤنا) لەکاردان. (گینۆ) بەریتانییەکانی زۆر کەوتبووە بەردڵ. گوتی تۆپ هاوێشتن هەر لە نەبڕانەوە بەردەوامە بەڵام بریندار کەمن، ژمارەی نەخۆشان لەگەڵ دەست پێکردنی بارانەوە ڕوو لەزیادی دەبێ. بڕیار وابوو نەمساوییەکان هێرش دەست پێ بکەنەوە. بەڵام ئەو باوەڕی بەمە نەدەکرد، بڕیاریش وابوو ئێمەش هێرش بەرین. بەڵام نەمساوییەکان هیچ تیپی سەربازی تازەیان نەهێنا، ئەمەش نیشانەی هێرش نەکردن بوو.

خواردن لەم ناوچەیە زۆر کەم بوو، بۆیە زۆر کەیفخۆش بوو گەر جەمێ خواردنی لە (گۆریزیا) بخواردبایە. ئێوارە دەبێ چیم خواردبێ؟ وەڵامم دایە. گوتی وابزانم ئەوە شتێکی خۆش و بەدڵی منە. بەتایبەتی دڵی کەوتبووە سەر (دولسن).

خۆ من وەسفی تەواوم بۆ نەکردبوو، بەڵکو هەر لە کورتی بڕیمەوە. گوتم: (دولسن)م خواردەوە. وابزانم وای بۆ چووە، کە ئەم خواردنە لەنانی حەلوا خۆشتر بێ.

ئاخۆ من دەزانم ئەو نیازی چ لایەکی هەیە؟ لە وەڵامدا گوتم نەخێر، بەڵام زانیومە کە هەندێ ئوتومبیلی تر لە (کاپورتیو)، بوون. گوتی بەئاواتەوەیە بەم ڕێگایەدا سەرکەوێ. (کاپورتیو) شوێنێکی دڵارای بچووک بوو. ئەو دڵی بەو چیا بەرزەی کە لەو دیوەوە هەڵدەکشا دەبۆوە. (گینۆ) کوڕێکی باش بوو، هەموو کەسێ خۆشی دەویست. گوتی

دۆزەخی بەڕاستی لە (سان گبریل) بوو ئەو هێرشەی لە نزیک (لوم)ەوە کرا بەزووترین کات سەرکوت کرا. گوتی نەمساوییەکان ژمارەیەکی زۆر تۆپ و کومپارەیان لەناو دارستان و سەرلوتکەی (تێرنۆڤا)وە لەدواوەمان و لەسەرەوەمان داناوە. ڕێگاکانیان بەشەو بەتوندی کوتیەوە. بەتالیۆنێکی تۆپی دەریاوانی لەوێ هەبوو. کە مێشکمانیان بردبوو. توانیم بەجۆری بەزەوی کەوتنیان ئەم چەشنە تۆپانە بناسم. یەکەم جار گوێت لە گرمەی دەرچوونی دەبوو، پاشان هاژەی دەهات و لرمەی تەقینەوەی دەبیسترا. عادەتیان وابوو دوو تۆپیان پێکەوە دەهاوێشت، یەکێک ڕاست لە دوای ئەوی تر، خۆ ساچمەکانیان هەر مەپرسە چەند گەورە بوون. ساچمەیەکی نیشان دام، کە بریتی بوو لە پارچەیەکی کانزای گرنج گرنج، درێژییەکەی لە پێیەک تێپەڕ نەدەکرد. کانزاکە دەتگوت کانزای بابیتییە.[1]

گینۆ گوتی: «لەو باوەڕەدانیم کە زۆر کاریگەربن، بەڵام لەگەڵ ئەوەش هەترەشیان بردوومە. دەنگ دەدەنەوە، وا دەزانی ڕاستەوخۆ بۆ تۆ هاتوون گرمە و لرمەی هاوێشتن و تەقینەوەی یەکە، جا گەر برینداریشت نەکەن کە هەترەشیان بردی و مردنیان نیشان دای لەوە زیاتر چ دەمێنێ.»

هەروەها گوتی: «لە هێڵەکانی بەرامبەریان لەنێو نەمساوییەکاندا تیپی (کروش) و هەندێ لە تیپی (ماکیارز) هەن. تیپەکانی ئێمە هێشتا لە باری ئامادەسازی و هێرش بردنن. بێتەلیان نەبوو قسەی پێ بکەن. هەروا بۆ کاتی هێرش هێنانی نەمساوییەکان سەنگەریان بۆ خۆ تێ ماتکردن لێ نەدابوو. بەڵام مەتارێزی زۆر نایابی عاسێ بەدرێژایی چیا نزمەکان تا دەگەیشتە پێدەشتەکان هەبوون کەچی بەداخەوە هیچ هەوڵی بۆ ڕێکخستنیان و کردنیان بەشوێنی بەرگری نەدراوە بیروڕام دەربارەی (بێسێنزا) چۆنە؟

من وام ڕادەبینی کە تەخت و پانوپۆڕ بێ و لە دەشت دەشتتر بێ.

قەت بەخەیاڵمدا نەدەهات کە ئاوا پڕ هەڵەتوپەڵەت بێ.

گینۆ گوتی: «ئەڵتۆپیانۆ[1]، بەڵام پیانۆ نییە.»

گەڕاینەوە ژێرزەمینی خانووەکەی تیای دەژیا. گوتم ئەو سەنگەرەی لە بەرزاییە و کەمێک چاڵایی تیایە، ئاسانتر و تەکنیکیترە و ئەرکی پاراستنی زۆر لە زنجیرە چیایەکی بچووک ئاسانترە. گوتم هێرش بردن لەسەر چیا ناخۆشتر نییە لە هێرشی پێدەشت و ساکەگۆڕ. گوتی: -« ئەمەش دەوەستێتە سەر چیاکان سەیری (سان گبریل)

(١)کانزای بابیت: جۆرە کانزایەکی ڕەقە لەمس و تەنەکە پێکدێ درەنگ دادەخورێ.

(١) ئەڵتۆ ـ Alto بەدەنگی ئەو پیاوە گۆرانیبێژە دەوترێ کە دەنگەکەی لە نێوان دەنگ گەورەیی خۆی و سێ جار ئەوەندەی خۆی بێ. یا بەدەنگی ئەو ئافرەتە دەگوترێ کە هەمان دەنگی لە درێژکردنەوەدا هەبێ.

بکا. گوتم: «بەڵێ، بەڵام ئەوان لەسەری لووتکەکەوە ماندوو بوون چونکە ساکەگۆڕ بوو. زۆ بەئاسانی بەچیاکە هەڵگەڕان و سەرکەوتنە سەرەوە.»

گوتی: «یەگجار وا ئاسان نییە.»

گوتم: «بەڵێ، ئەمە شتێکی تایبەتی بوو. چونکە (سان گبریل) زیاتر لەوە دەچوو قەڵا بێ نەک چیا بێ. نەمساوییەکان چەند ساڵ بوو خەریکی قایمکردنی ئەو ناوچەیە بوون.»

لەڕووی تەکنیکییەوە، ئەوەی من مەبەستم بوو لە شەڕی جێ گۆڕکێدا زنجیرە چیایەک وەک هێڵێکی بەرگری بەهیچ ناچێ چونکە سووڕانەوە لە دەوری چیا لە خۆی ئاسانتر نییە. تۆ دەبێ توانای جووڵەت هەبێ، بەڵام چیا جووڵەی نییە. پیاویش لە نزمایییەوە گوللە هەر بەبەرزایییەوە دەنێ. لەو حاڵەتەش کە دوژمن گەمارۆی چیا دەدا شۆڕەسواری مەیدان لەسەر لووتکەی چیاکانەوە دەمێنێتەوە. من بڕوام بەشەڕی سەر چیا نییە. زۆر لەمێژە لەو بارەوە بیرم کردۆتەوە تۆ چیایەکی لێ داگیر دەکەی، ئەویش چیایەکت لێ دەستێنێتەوە. بەڵام کە شەڕ گەرم بێ و بەڕاستی دەست پێ بکا هەردوولا بەناچاری دادەبەزنە خوارەوە.

پرسی: «تۆ چی دەکەی گەر سنوورت چیا بێ؟»

گوتم: «هێشتا بیرم لێ نەکردۆتەوە.»

هەردووکمان دامانە پێکەنین.

گوتم: «بەڵام لە ڕۆژگاری دێریندا نەمساوییەکان، هەردەم لەناوچە نیمچە چوار گۆشەییەکانی دەوروبەری دەشتی (ڤیرونا) خراپ لێیان دراوە. ئەوان ڕێگەیان دەدان تا دابەزنە ناوچە دەشتییەکان ئینجا لەوێ لێیان دەهاتنە دەست و لەنێویان دەبردن.»

– «بەڵێ، بەڵام ئەوان سەربازی فەرەنسی بوون، تۆش دەتوانی بێ پێچ و پەنا، گێرمە و کێشەی سەربازی بنێیتەوە، کاتێ لە وڵاتی دوژمندا شەڕ دەکرێ.»

لەگەڵ بیروباوەڕی ئەو بووم، بۆیە گوتم:

– «بەڵێ، بەڵام کاتێ لە وڵاتی خۆت شەڕدەکەی ناتوانی بەزانستیانە ڕەفتار بکەی.»

– «ڕووسەکان وایان کرد، تا داو بۆ ناپلیۆن دانێنەوە.»

– «بەڵام ئەوان خاکیان فراوانە. ئەگەر تۆ بتەوێ لە ئیتاڵیا داو بۆ ناپلیۆن دابنێیەوە، خۆت لەناوچەی (برێندزی) دەبینیەوە.»

– «جێگایەکی ترسناکە. قەت چوویتە برێندزی؟»

– «لێی نەمایمەوە»

– «هەرچەندە خۆم نیشتمانپەروەرم، بەڵام (برێندزی) و (تارانتو)م ناکەوێتە بەردڵ.»

– «ئەی بێنسێزات بەدڵە؟.»

– «خاکێکی پیرۆزی هەیە، بەڵام خۆزیا پەتاتەی زیاتری تیا چاندرابایە. دەزانی کاتی هاتینە ئێرە کێڵگەی پەتاتەمان دۆزییەوە کە نەمساوییەکان کاتی خۆی چاندبوویان.»

– «ئایا، بەڕاستی خواردن کەم بووە؟»

– «من بەش بەحاڵی خۆم هیچ کاتێ تێرم نەخواردووە، هەرچەندە من خۆم زەلامێکی زۆرخۆرم بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا هەستم بەبرسییەتی نەکردووە خواردنەکەمان مام ناوەندییە. پەلەکانی هێڵەکانی پێشەوە خواردنێکی چاکیان هەیە، بەڵام ئەوانەی دواوە خواردنیان دەست ناکەوێ. هەڵەکە لە شوێنێکدا هەیە. دەبێ خواردن زۆر بکرێ.»

– «سەگە ماسییەکان[1] لە شوێنێکی تر خواردنەکە دەفرۆشنەوە»

– «بەڵێ ئەوەندەی لە دەستیان بێ دەدەنە بەتالیۆنەکانی پێشەوە، بەڵام ئەوانەی دواوە داد و بێدادیانە لە دەست کەم خۆراکی. پەتاتەی نەمساوی و شابەڕووی دارستانەکانیان هەموو خوارد، دەبێ خواردنی چاکتریان بدرێتێ. ئێمە لە زۆرخۆرەکانین. سووڕ دەزانم کە خواردن فرە زۆرە کارێکی زۆر ناڕەوایە سەرباز بێ خواردن بێ. قەت ڕۆژێ تێبینی ئەوەت کردووە، ئەمە چ جۆرە جیاوازییەک دروست دەکا ئەگەر بێ و وا بیر بکەینەوە؟»

گوتم: «بەڵێ زگی برسی هەرگیز سەرکەوتن بەدەست ناهێنێ بەڵکو سەرکەوتن لەدەست دەدا.»

– «ئێمە باسی دۆڕاندن ناکەین. لەبارەی دۆڕاندنەوە زۆر قسە کراوە. ئەوەی بەم هاوینە ئەنجام دراوە، بەفیڕۆ نەکراوە.»

من نقەم لێوە نەهات. هەردەم بەبیستنی وشەی «پیرۆزی» و (نەمری) و (قوربانی) و دەربڕینی (بەفیڕۆ ڕۆیشتن) پەشۆکاوم. ئەوانەمان زۆر جار گوێ لێ بووە. بووەتە بنیشتە خۆشەی بن ددان. هەندێ جار لەژێر باران وەستاوین، بەڕادەیێ لەمەودای بیستن زۆر دووربووین. تەنیا ئەو قسانە نەبێ کە بەشێوەی جاڕدان هاوارکرابێ یان لە بڵاوکراوەکاندا خوێندوومانەتەوە. لە پۆستەرەکاندا یەک لەدوای یەک بڵاودەکرانەوە، ئێستا و ماوەیەکی دوور و درێژ، هیچ شتی پیرۆزم نەبینیوە. ئەو شتانەی کە نەمرن هیچ بەڵگەی نەمرییان تیا نییە، قوربانییەکان وەکو گۆشتی ڕەشەوڵاغەکانی ئاغەڵی شیکاگۆنە، بەڵام ئەو گۆشتەی لێرەیە جگە لە بەژێر گڵکردنی هیچی تری لێ ناکرێ زۆر وشەی تر هەن کە پیاو توانای گوێ لێگرتنی نییە... لە کۆتاییدا نەمری تەنیا لەناوی جێگاکاندا ماوە، هەمان شت بەگوێرەی هەندێ نمرە مێژوو و لەگەڵ ناوی هەندێ شوێن کە دەتوانین بڵێین هەموویان مانایەک دەدەنەوە قسە ڕەق و تەقەکانیش وەکو نەمری و

(١) سەگە ماسییەکان: مەبەست ئەفسەر و کاربەدەستەکانن.

شەرەف و ئازایەتی یان پیرۆزی هەموویان لەگەڵ ناوە ڕاستەقینەکانی گوندەکان و ژمەرەی ڕێگاکان و ناوی ڕووبارەکان و تیپە سەربازییەکان و مێژوو و ڕۆژەکانیان پیس و چەپەڵ بوون.

(گینۆ) نیشتمانپەروەر بوو جاربەجار هەندێ قسەی دەکرد، قسەکانی ئاسمان و ڕێسمان لێکی دوور دەخستنەوە. بەڵام کوڕێکی باش بوو. زانیم ئیتاڵیاپەرستە و بەنیشمانپەروەریش لەدایک بووە. لەگەڵ (پیدۆزی) بەئوتومبیل بۆ (کوریزیا) ئۆغریان کرد منیان بەجێهێشت.

ئەو شەوە ڕەشەبا و تۆف بوو. ڕەشەبایەکە بارانی دادەکرد و دار و بەردی پڕ قوڕ و ئاو کرد. سواغی ماڵە تەپیوەکان تەڕ و بۆر ببوون. پاش نیوەڕۆیەکی درەنگ باران وەستا. لە دەرەوەی بنکەی پزیشکی ژمرە دوودا سەیری دەشتودەرم کرد و. پایزێکی تەڕ و ڕووتەن وڵاتی داگرتبوو. هەوریش لووتکەی هەموو گردێکی داگرتبوو. ئەو حەسیرانەی کە بەسەر ڕێگاکەوە بوون تەڕ ببوون و ئاویان لێ دەچۆڕایەوە و خۆر بەر لە ئاوابوون یەکسەر وەدەرکەوت و لە پشت سەروکەی دارستانە ڕووتەکانەوە دەدرەوشایەوە. ژمارەیەک تۆپ و کومپارەی نەمساوییەکان لەلای سەروکەی پشت دارستانەکەدا دادرابوون. بەڵام کەمیان تۆپیان ئاگر دەدا. سەیری ئەو گۆزە دووکەڵە ناکاوانەم دەکرد کە لە تۆپی (شارنپل) دەردەچوون لە ئاسماندا لەسەر خانووەکی ناو کێڵگەی کەلاوەکە بوو کە دەکەوتە نزیک هێڵەکانی پێشەوەی بەرەی جەنگ بەدیار دەکەوت.

لە ناوەڕاستی دووکەڵەکەوە بریسکەیەکی سپی مەیلەو زەرد پەیدا دەبوو، بریسکەکانم بینی ئینجا گرمەی تەقینەوەی دەزرینگایەوە. پاشان تۆپەڵە دووکەڵێکی ترم بینی بە با شێوەکەی تێکدەچوو دەنیشتەوە. ژمارەیەک تەڵەزمی گوللە تۆپی (شانپل) کەوتبووە ناو پەلە بەردی خانووە کاول بووەکە. ڕێگاکەی تەنیشت خانووە کەلاوەبووەکەش کە لەکاتی خۆی بنکەی پزیشکی بووە لە تەڵەزمی ئەم بێ بەش نەبوو، بەڵام نەمساوییەکان ڕووی گوللەتۆپەکانیان پاش نیوەڕەی ئەوێ ڕۆژێ لە ئێمە نەکرد.

دوو ئوتومبیلمان لە برینداران بار کرد و بەسەر ئەو ڕێگایەدا ڕۆیشتین کە بەحەسیری تەڕ پۆشرابوو، دوا تاڵەتیشکی خۆر بەنێو کەلێنی ڕایەڵی حەسیرەکەدا دەهاتە ژوورەوە. بەر لەوەی لە ڕێگا چۆلەکەی پشت گردەکەوە دەرچین ڕۆژئاوابوو. لە ڕێگا چۆلەکە دەرچووین، لەسەر لۆفەی بۆ گۆڕەپانێکی بەر هەوا پێچی کردەوە لە گۆڕەپانی تونێلێکی کەوانەیی کە بەحەسیر دەورە درابوو دەرچوو، جارێکی تر دەستی بەباران کردەوە. شەو با هەڵی کرد، لە سەعات سێی بەیانی لەگەڵ ڕێژنەی بارانەوە بۆمباران دەستی پێکرد و تیپی (کرووتیان)ی نەمساوی بەناوچەی مێرگوزاری چیا و دارستانۆکەکان تا هێڵەکانی پێشەوەی بەرەوە هاتن لە تاریکی و لەژێر باراندا جەنگان و هێرشی پێچەوانەی پیاوە زراوچووەکانمان لە هێڵی پێشەوە، ئەوانیان کشاندنەوە، تۆپ هەر

دەهات و ڕۆکێتیش لەنێو بارانەوە، ڕەشاش و تفەنگیش بەسەر هێڵەکانی بەرەوە باراندرا. ئیتر چیتر نەگەڕانەوە ناوچەکە کەمێک بێ دەنگتر بوو بەڵام لەگەڵ هاژەی باوباران گوێمان لەدەنگی بۆردومانێکی دووری ناوچەی باکوور بوو. بریندارەکان دەهێنرانە بنکە پزیشکییەکەوە. هەندێک بەدەستەبەرە هێنرابوون، هەندێکی تر بەپێی خۆیانەوە، هەندێکی تریش بەکۆڵی سەربازەکان بەنێو کێڵگەکاندا هێندرابوون. هەموو لەشیان تا سەر پێیان بەباران تەڕ بووبوو. هەموشیان زراویان چوو بوو. دوو ئوتومبیلمان پڕی ئەم بریندارانە کرد کە بەدەستەبەرە هێندرابوون کە لەژێر زەمینی بنکەکەوە هاتبوونە دەرەوە. لەو کاتەی دەرگای ئوتومبیلی دووەمم داخست، هەستم کرد بارانی سەر ڕووم ببووە بەفر، کلۆی بەفر زۆر بەتوند و خێرایی لەگەڵ بارانەوە دادەباری. کاتێ ڕۆژ هەڵات، تۆف، ڕەشە با هەر بەردەوام بوو، بەڵام بەفر وەستابوو، هەر کە کەوتبووە سەر زەوییە تەڕەکەوە خۆی ڕانەگرتبوو، جارێکی تر باران بارییەوە. لە پاش خۆرهەڵاتن هێرشێکی تر کرا، بەڵام سەرکەوتوو نەبوو، وامان چاوەڕوان دەکرد بەدرێژایی ئەو ڕۆژەوە هێرشێ بکەن. بەڵام تا خۆرئاوا نەبوون دەستی پێ نەکرد. بۆردومان لەلای باشوورەوە، لەژێر ڕیزە شاخە پڕ دارستانەکەوە دەستی پێکرد کە تۆپەکانی نەمساوییەکانی تیادا داندرابوو. چاوەڕوانی بۆردومانی دوژمنانمان کرد، بەڵام بۆردومان نەکراین. دنیا تاریک داهات، تۆپەکان لە کێڵگەکانی پشت ئاواییەوە دەهاوێشتران، تۆپەکان دوور دەکەوتنەوە و دەنگێکی خۆشیان هەبوو. بیستمان ئەو هێرشەی کرایە سەر باشوور سەرکەوتوو نەبوو. لەوێ هێرشیان نەکرد، بەڵام بیستمان لە باکوورەوە تێکەوتین. شەوێ فرمانمان بۆ هات بۆ پاشەکشێ بکەوینە خۆ ئامادەکردن. کاپتنی بنکەکە ئەمەی پێ ڕاگەیاندم. ئەویش ئەو فرمانەی لە لیواوە بۆ هاتبوو. بەماوەیەکی کەم بەدوای تەلەفۆن کردنەوە گەڕایەوە گوتی درۆ بوو. لیواکە فەرمانی وەرگرت هەرچۆنێ بێ دەبێ پارێزگاری لەبانی (بێنسێزا) بکا. دەربارەی هاتنە پێشەوەی نەمساوییەکان لە (کارپۆرتۆوە) پرسیارم لێ کرد. گوتی ئەو لەسەرکردایەتییەوە بیستوویەتی کە نەمساوییەکان ناوچەی سوپای بیست و حەوتیان لەسەرەوەی (کارپۆرتۆوە) بڕیوە. شەڕێکی گەورە لە ناوچەی باکوورەوە هەموو ئەو ڕۆژە بەردەوام بوو. گوتی: «گەر ڕێگەی ئەو زۆڵانە بدرێ بێنە پێش ئەوا ئێمە فەوتاوین. ئەفسەرێکی پزیشکی گوتی: «ئەڵمانییەکان هێرشیان هێناوە.»

وشەی ئەڵمانی شتێکی ترسناک بوو پیاوی دەپساند. ئێمە خۆمان نەمان دەویست هیچ شتێ لەگەڵ ئەڵمانییەکان بکەین.

ئەفسەرەکە گوتی: «پازدە تیپی ئەڵمانی لەگەڵدایە، کەلێنیان لە بەرەوە کردووە و ڕێگەمان لێ دەبڕن.»

– «لە سەرکردایەیەتییەوە دەڵێن، دەبێ ئەم هێڵە بپارێزرێ. گوایە ئەو کەلێنەی کردووتیانەوە جێی ترس نییە بۆیە دەبێ هێڵێکی بەرگری بەدەوری چیاکاندا لە (مۆنتی

ماگیۆر)ەوە دروست بکرێ.»

– «ئەمەیان لەکوێوە، گوێ لێ بووە.»

– «لە سەرکردایەتی تیپەوە.»

– «فەرمانی پاشەکشەشێ هەر لە سەرکردایەتی تیپەوە هاتووە.»

گوتم: «ئێمە بەفەرمانی فەیلەقەوە کار دەکەین. بەڵام من لێرە بەفەرمانی تۆوە کاردەکەم، کە داوام لێ بکەی بڕۆم دەڕۆم. بەڵام دەبێ فەرمانەکان ڕاست و دروست وەرگری.»

– «فەرمان وایە لێرە ئۆقرە بگرین. تۆ بریندارەکان لێرەوە بۆ بنکەی تیمارکردن دەنێریت.»

گوتم: «هەندێ جاریش لە بنکەی تیمارکردنەوە بۆ نەخۆشخانەی مەیدانیان دەبەین توخوا پێم بڵێ، من هەرگیز پاشەکشەم نەبینیوە، ئەگەر لێرە پاشەکشە بکەین چۆن ئەم هەموو بریندارانە ڕادەگوێزین.»

گوتی: «پێویست ناکا هەموو ڕاگوێز بکرێ. ئەوەندەی لە توانامان دابێ، تا بکرێ ژمارەیەکی زۆریان دەگوازینەوە. ئەوەی مایەوەش بەجێیان دێڵین.»

– «چی لە ئوتومبیلەکان باردەکەین؟»

– «کەلوپەلی نەخۆشخانە.»

گوتم:– «زۆر باشە.»

شەوی پاش پاشەکشە دەستی پێکرد. بیستمان ئەڵمانییەکان و نەمساوییەکان لە ناوچەکانی باکووردا هاتوونەتە پێش و لەچیا و دۆڵەکاندا هاتوونەتە خوارەوە. بەرەو (ئۆدین) و (سیڤیدل) دەکشێن. پاشەکشەیەکی ڕێکوپێک و خەمناک و شێداری بوو. لە شەودا بەهێواشی بەنێو قەڵەباڵغەکەی سەر ڕێگاوە بەلای چەند تیپێکی پیادەدا، لەژێر باراندا ڕۆیشتن و تۆپ و ئەسپە عەرەبانە ڕاکێشەکان و هێستر و ئوتومبیلە بارهەڵگرەکان تێپەڕین، کە هەمووی لەبەرەی جەنگەوە دوورکەوتنەوە. نارێکی پاشەکشەکە هیچی لە نارێکی هێرش بردنەوە زیاتر نەبوو. ئەوێ شەوێ بۆ چۆلکردنی نەخۆشخانەی مەیدان کەوتینە خۆ کە لە دەشتایی گوندێکی نیمچە کاولکراو دروست کرابوو. بریندارەکانمان بۆ (پلاڤا) بۆ نزیک سەرچاوەی ڕووبارەکە هێنا. ڕۆژی پاشتریشمان بەتەواوەتی لەژێر بارانەوە بۆ چۆڵکردنی نەخۆشخانەکان و بنکەکەی (پلاڤا)وە تەرخانکرد، ئەو سوپایەی لەسەر (بێنسیزا) ئۆقرەی گرتبوو لەژێر ڕێژنەی بارانی ئۆکتۆبەردا دابەزینە خوارەوە. لەو ڕووبارە پەڕینەوە! کە لەبەهاری ئەمساڵدا سەرکەوتنی چاکیان لەلای بەدەست هێنابوو. لە نیوەڕۆی ڕۆژی دوایی هاتینە ناو (گوریزیا). باران وەستابوو. شارەکە مەیلەو چۆل بوو، کاتێ هاتینە سەر شەقام، کچە سۆزانییەکانی خانووی سەربازەکان بار و بارگەیان دادەنایە ناو ترێلەیەکەوە. حەوت کچ

بوون، شەپقەکانیان لەسەرنابوو چاکەتەکانیان لەبەرکردبوو، جانتای بچووکیان هەڵگرتبوو، دوانیان دەگریان، یەکێکیش لەوانی تر بزەی بۆ کردین، زمانی دەرهێنا، بەرزونزمی کرد، کچێکی لێو ئەستووری چاوڕەش بوو. ئوتومبیلەکەم ڕاگرت و چووم قسەم لەگەڵ ژنە قەوێدەکەی تیاترۆکان کرد. گوتی تیاترۆکانی خانووی ئەفسەرەکان بەیانی زوو ئێرەیان بەجێهێشتبوو «بۆ کوێ چوون؟.» گوتی: «بۆ کۆند گلانیۆ.»

ئەو ترێلەی بزگوڕی تیاترۆکانی بارکردبوو بەگڕ کەوت. کچە لچنەکە جارێکی تر زمانی دەرهێنایەوە. قەوێدەکە بەدەست خواحافیزی لێ کردن، دوو کچەکەش لە گریانی خۆیان نەکەوتبوون. ئەوانی تر بەداماوی و سەرنج ڕاکێشانەوە سەیری شارەکەیان کرد. منیش گەڕامەوە سواری ئوتومبیلەکە بوومەوە.

(بۆنیلۆ) گوتی: «حەق وایە لەگەڵیان بڕۆین. گەشتێکی خۆش دەبێ.»

گوتم: «گەشتی ئێمەش خۆش دەبێ.»

– «گەشتێکی دۆزەخیمان دەبێ.»

بۆ ڤێلاکە ئوتومبیلەکەمان لێخوڕی.

– «خۆزیا لەو کاتە لەوێ بوومایە کە لەگەڵ هەندێ لەم دەمڕووتانە سواری ئوتومبیلەکە دەبووین تا لەگەڵیان ڕام بواردبایە و هەڵم پەڕاندبانەوە.»

– «لەو باوەڕەی کە ڕادەبوێرن.»

– «لێم مسۆگەرە، هەموو کەسێ لە سوپای دووەم ئەم قەوێدەیە دەناسێ.»

لەدەرەوەی ڤێلاکە بووین.

بۆنیلۆ: «بەدایکی گەورە بانگی دەکەن. ئەو کچانە تازەبوون، بەڵام هەموو کەسێ ئەو دەناسێ، بەرلەوەی سوپا بکشێتەوە بۆ ئێرەیان هێنابوون.»

– «کاتێکی خۆش بۆ خۆیان بەسەر دەبەن.»

– «منیش دەڵێم کاتێکی خۆش بەسەر دەبەن. چەند حەز دەکەم هەموویان شەق و پەق بکەم؟! بەڵام بەخۆڕایی. هەر چۆنێ بێ. نرخی چوونە لایان پارەیەکی زۆر بوو. میری ئێمە هەڵدەخەڵەتێنێت.»

گوتم: «ئوتومبیلەکە ببە دەرەوە تا فیتەرەکان سەیرێکی بکەن و ڕوونەکەی بگۆڕن، کەموکوڕیان تەواو بکە، پڕ بەنزینی بکە دواییش سەرخەوێ بشکێنە.»

– «بەڵێ. سینگۆر تێنیتە.»

ڤێلاکە چۆلوهۆل بوو، ڕینالدی لەگەڵ نەخۆشخانەکە ڕۆیشتبوو، مێجەریش ڕۆیشتبوو و دەستەی کارگێڕی بەئوتومبیلی نەخۆشخانە لەگەڵ خۆی بردبوون. تێبینییەکانی لەسەر پەنجەرەوە بۆ دانابووم، تیایدا داوای لێ کردبووم ئەو کەلوپەلانەی لە هۆڵەکەوە کۆ کراونەتەوە لە ئوتومبیلەکان بار بکەم و بەرەو (پۆردینۆ) بکەومە ڕێوە. میکانیکەکانیش ئۆغریان کردبوو، چوومە دەرەوە تا چاوێ بەگەراج داگرم.

لەوکاتەی لە گەراج بووم و ئوتومبیلەکەی تریش گەیشتەجێ. شوفێرەکان دابەزین. باران دەستی پێکردەوە.

پیانی شوفێر گوتی: «چاوم لە خەوان بلّند نابێ، لە پلاڤاوە تاکو ئێرە سێ جار چاوم چووەتە خەو، ئێستا چی بکەین تێنیتا؟»

– «ڕوونیان دەگۆڕین، گریسیان تێ دەدەین، پڕ بەنزینیان دەکەین، دەیانبەینە بەردەرگای ڤیلاکە و ئەو کەچە شتە جێماوانەیان لێ بار دەکەین.»

– «جا دوایی دەڕۆین؟»

– «نەخێر، بۆ ماوەی سێ سەعات دەخەوین.»

پۆنیلۆ گوتی: «بە مەسیح خەوتنم پێخۆشە. چیتر توانای ئوتومبیل لێخوڕینم نەماوە.»

پرسیم: «ئوتومبیلەکەی تۆ چۆنە؟»

– «بێ خەوشە.»

– «بەدلەیەکم بۆ بێنە تا لە ڕوون گۆڕین یارمەتیت بدەم.»

ئالیمۆ گوتی: «خۆت ئەزیەت مەدە، شتێکی وانییە، تۆ بڕۆ شتەکانت بپێچەوە.»

– «هەمووی پێچرایە، دەچم ئەو شتانە دەهێنمە خوارەوە کە بۆیان بەجێهێشتبووم، هەر کاتێ لە ئیشی ئوتومبیلەکانتان بوونەوە بیان هێننە پێشەوەتر.»

– «لە ناندینە.»

گوتم: «ئێوە بخەون.»

پیانی: «دەخەوم، ئەمڕۆ هەر خەوەکوتکە بردوومیەتەوە تەپڵی سەرم وەک قوڕ بەسەرچاومدا شۆڕبۆتەوە.»

بۆنیلۆ:– «پۆتینەکانت لەبەرکەوە، ئێرە جێگەی دەموچاو ماسییە.»

پیانی:– «دەموچاو ماسی، هیچ نرخێکی نییە لام.»

ئەمەی گوت و بەپۆتینە قوڕاوییەکانییەوە لەسەر جێگا لێ ڕاکشا. پۆتینەکانی لە قەرەوێڵەکەوە هاتنە دەرەوە، سەری بەباسکی خۆی کرد. منیش چوومە ناندینەکە.

ئایمۆ ئاگری لە ئاگردانەکەی داگیرساندبوو کتلیەک ئاوی لەسەر دانابوو.

– «دەمەوێ پاسیا ئەسیوتا لێ بنێم. چونکە کە بەخەبەر دێین برسیمان دەبێ.»

لێم پرسی: «خەوت نایێ بارتۆلۆمیۆ؟»

– «نەخێر زۆرم خەو نایێ، کە ئاوەکە کوڵا بەجێ دێڵم، پاشانیش ئاگرەکە بۆ خۆی دادەمرکێتەوە.»

گوتم: «وا چاکترە کەمێ بخەوی، ئەوکات دەتوانین پەنیر و گۆشتی قوتوو بخۆین.»

گوتی: «پاسیائەسیوتا باشترە، ئوتومبیلەکانیان هێنایە بەردەرگای ڤیلاکە، ئەو

کەلوپەلەی لە نەخۆشخانەکە بوو لە دالانەکە کۆمەڵ کرابوو، لێیانمان بارکرد. کە لە بارکردنیان بووینەوە، لەڕیز یەکتری لەژێر دارەکان لەبەر باران ڕامان گرتن و چووینە ژوورەوە.

گوتم: «ئاگر لە ناندین بکەنەوە، جلەکانتان وشک کەنەوە...»

پیانی: «لام گرینگ نییە، جلم وشک بێ یانا. دەمەوێ بخەوم.»

بۆنیلۆ: «دەچم لەسەر قەرەوێڵەی مێجەر دەخەوم. دەچم لەو جێگەیە دەخەوم کە پیرەمێردەکەی[1] لێ دێتە دەرەوە.»

پیانی: «لەهەر شوێنێ بخەوم بەلامەوە گرینگ نییە.»

دەرگای ژوورێکم کردەوە گوتم: «ئەم ژوورە دوو شوێنی تیایە.»

پۆنیلو: «ئەم ژوورە ژووری خاوەن سیمایەکی پیرە کە ڕوخساری لە ماسی دەکا.»

گوتم: «ئێوە هەردووکتان لەم ژوورە بخەون من بێدارتان دەکەمەوە.»

بۆنیلۆ: «ئەگەر لە خەویشماینەوە ئەوا نەمساوییەکان بێدارمان دەکەنەوە.»

گوتم: «زۆر ناخەوم، ئایمۆ لە کوێیە؟ دوو ئاژاوە چییە دێ. تۆ بڕۆ بخەوە تێنیتە.»

– «لە ژووری مێجەر جێگایێ هەیە.»

– «تۆ لەوێ دەخەوی!»

– «نەخێر، لەسەرەوە لە ژوورە کۆنەکەی خۆم دەخەوم. دەتەوێ بخۆیتەوە بارتۆلۆمیو؟»

– «کەی ڕۆیشتن، ئێستا چ سوودی لێ نابینم.»

– «گەر پاش سێ سەعاتی تر خەبەرت بووەوە و خەبەرم نەبووەوە. بەخەبەرم بێنە، باشە؟»

– «سەعاتم نییە.»

– «لە ژوورەکەی مێجەرەوە سەعاتێ بەدارەوەیە.»

– «زۆر باشە.»

چووە دەرەوە. پاشان چوومە ژووری نانخواردن و هۆڵەکە لە دواییدا بەپێبلکە مەڕمەڕییەکە سەرکەوتمە سەرەوە. بۆ ئەو ژوورە چووم کە لەگەڵ ڕینالدی تیایدا دەژیاین. لە دەرەوە باران بوو. چوومە لای پەنجەرەوە و تەماشای دەرەوەم کرد. تاریک داهاتبوو. هەر سێ ئوتومبیلەکەم بینی، لەیەک ڕیز لەژێر دارەکان ڕاگیرابوون. دارەکان دڵۆپ دڵۆپ بارانیان لێ دەچۆڕایەوە. دنیا سارد بوو و دڵۆپە ئاویش بەلقەکاندا دەهاتە خوارەوە. گەڕامەوە سەر قەرەوێڵەکەی ڕینالدی. لێ ڕاکشام و خەو بۆ خۆی بردمەوە. بەرلەوەی بڕۆین، لە ناندین نانمان خوارد، ئایمۆ قاپێ سیپاغاتی هێنا، پیاز و گۆشتی

(١) مەبەست لە مێجەرە.

قوتی پارچەپارچە کردبوو لەسەری دانابوو. لەناندین لە دەوری خوان لێی دانیشتین. دوو قاپ مەیمان لەگەڵ خواردەوە کە لەژێر زەمینی ڤێلاکەوە بەجێمابوو. دەرەوە تاریک ببوو. بارانیش بەردەوام بوو. پیانی بەچاوی خەوەوە لەسەر خوان دانیشتبوو.

بۆنیلۆ گوتی: «پاشەکشەم لە هێرش بردن لا خۆشترە، لە پاشەکشە (باربارێ) دەخۆینەوە.»

ئایمۆ: «ئێستا وا باربارێ دەخۆینەوە، لەوانەیە سبەینێ ئاوی باران بخۆینەوە.»

– «سبەینێ لە (ئۆدین) شامپانیا دەخۆینەوە. –(ئۆدین) شوێنی ئەوانەیە لەسەربازی رایان کردووە–. پیانی لەخەو هەڵسە بەیانی لە (ئۆدین) شامپانیا دەخۆینەوە.»

پیانی: «بەخەبەرم»

قاپی خۆی پڕی سپاغاتی و گۆشت کرد.

– «بارتۆ، ناتوانی کەمێ ئاوە تەماتە بدۆزییەوە.»

ئایمۆ: «ئاوە تەماتەی لێنابوو»

بۆنیلۆ: «لە ئۆدین شامپانیا دەخۆینەوە.»

پەرداخەکەی خۆی پڕ (باربار)ی سووری ڕوون کرد.

پیانی: «لەوانەیە بەرلەوەی بگەینە ئۆدین بخۆینەوە.»

ئایمۆ: «تێنیتا، تۆ تێرت خوارد؟»

– «زۆرم خوارد. بوتڵەکەم بار تولۆمێو.»

ئایمۆ: «لەناو ئوتومبیلەکان هەریەکە و بوتڵێکم بۆ داناون.»

– «هیچ نوستی؟»

– «زۆر پێویستم بەخەو نییە، کەمێ نوستم.»

بۆنیلۆ بەوپەڕی خۆشییەوە گوتی:

«بەیانی لە جێگەی پادشا دەخەوین.»

پیانی: «لەوانەیە لە... بخەوین.»

بۆنیلۆ: «لەگەڵ شاژن دەخەوم.»

ئەمەی گوت و سەیری منی کرد تا بزانێ مەیلم لەگەڵ ئەو گاڵتەیە چۆنە.

پیانی بەچاوی خەوەوە گوتی: «تۆ لەگەڵ... دەخەوی.»

بۆنیلۆ گوتی: «ئەمە ناپاکییە. ئێستا. ناپاکی نییە؟»

گوتم: «ببڕنەوە، بەکەمێ مەی لە سنووری خۆتان تێپەڕاند.»

لە دەرەوە ڕێژنەی باران بوو. سەیری سەعاتم کرد، نۆ و نیو بوو هەستامەوە سەر پێ و گوتم: «کاتی ڕۆیشتن هاتووە.»

بۆنیلۆ پرسی: «تۆ لەگەڵ کێ سوار دەبی؟»

– «لەگەڵ (ئایمۆ) تۆش لە دواوەمان دەبی (پیانی)ش لە دوای تۆ و بەسەر ڕێگای (کورمۆنس)دا دەڕۆین.»

پیانی گوتی: «دەترسم بکەومەوە خەو.»

– «باشە کەوابێ لەگەڵ تۆ دەبم. بۆنیلۆش لە دوامان دەبێ ئایمۆش لەدواوە.»

پیانی گوتی: «ئەمە باشترین چارەیە چونکە زۆرم خەو دێ.»

– «من ئوتومبیلەکە لێدەخوڕم تۆش بۆ خۆت کەمێ بخەوە.»

– «نەخێر، دەتوانم ماوەیەکی زۆریش ترومبێل بهاژۆم کە بزانم یەکێ هەیە کاتێ بخەوم خەبەرم دەکاتەوە.»

– «من خەبەرت دەکەمەوە، گلۆپەکان بکوژێنەوە، بارتۆ.»

بۆنیلۆ گوتی: «دەشتوانی وا بەجێیان بێڵێت چونکە ئەم شوێنە خێری بۆ ئێمە تیا نەماوە.»

گوتم: «سندووقێکی بچووکم لە ژوورەکەم هەیە دەتوانی یارمەتیم بدەی بیهێنینە خوارەوە.»

پیانی گوتی: «دەچین دەیهێنین. وەرە ئاڵدۆ.»

لەگەڵ بۆنیلۆ چوونە هۆڵەکە، گوێم لە تەقەی پێیان بوو بەپێپلکەوە سەرکەوتنە سەرەوە.

ئایمۆ گوتی: «جێگایەکی خۆش بوو، بارتۆلۆمیۆ.»

دوو شووشە مەی و نیوە پەنیرێکی لەناو هەگبەکەی خۆی دانا.

– «چاومان بەهیچ شوێنێکی تری وەکو ئێرە ناکەوێتەوە، تێنیتا ئەوان بۆ کوێ پاشەکشە دەکەن.»

– «وەکو دەڵێن بۆ دەوروبەری (تاگلیمتۆ) نەخۆشخانە و سەرکردایەتی کەرت لە (بۆردنیۆن) دادەمەزرێننەوە.»

– «ئەم شارە لە بۆردنیۆن خۆشترە.»

گوتم: «(بۆردنیۆن)م نەبینیووە. تەنیا پێیدا تێپەڕیوم.»

ئایمۆ: «جێگایەکی زۆر خۆش نییە.»

28

کە لە شارەکە چووینە دەرەوە، شارەکە چۆل بوو، لەبەر باران و تاریکیدا، لە کاروانە سەربازییەکان و ئەو تۆپانەی بەنێو شەقامە سەرەکییەکەدا دەڕۆیشتن بترازێ هیچیتری

تیا نەبوو. ژمارەیێ ترێلە و چەند عارەبانەیێ بەنێو شەقامەکانی تردا دەڕۆیشتن، لە ڕێگا سەرەکییەکەوە یەکتریان دەگرتەوە. کە لەم شەقامە دەرچووین بەلای دوکانی پیستە خۆشکەرەکان تێپەڕین. سەربازەکانی سەر ڕێگا سەرەکییەکەوە ترێلەکان و ئەو عارەبانانەی بەئەسپ ڕادەکێشران و تۆپەکان هەموویان پێکەوە ڕیزێکی درێژیان بەستبوو بەهێواشی دەجوولانەوە.

ئێمەش ئەوان ئاسا لەژێر باران بەهێواشی و سەقامگیری جوولاینەوە، ئەوەندەی نەمابوو قەپاغی ڕادێتەری ئوتومبیلەکان لەگەڵ دەعامی دواوەی ترێلەیەکی بارقورسی بەخیوەتێکی تەڕ داپۆشراو، بەر یەکتری کەون. پاشان ترێلەکە ڕاوەستا.

کاروانە سەربازییەکەش هەمووی وەستا. دەستی بەڕۆیشتن کردەوە. ئێمەش کە کەمێکی تر ڕۆیشتین، پاشان وەستا. دابەزیم بەنێوانی ترێلەکان و عارەبانەکان، بەژێر ملی ئەسپە گەردەن تەڕەکان بۆ پێشەوە چووم. لەمپەرەکە، زۆر لە پێشەوەتر بوو. لە ڕێگاکە لامدا بەسەر تەختە داریێ لە چاڵێ پەڕیمەوە. بەکێڵگەکەی دواوەی چاڵەکەوە ڕۆیشتم لە تواناما بوو کاروانە وەستێنراوەکە لەنێو دارەکان و لەژێر بارانەوە ببینم کاتێ بەنێو کێڵگەکەوە بەرەو پێشەوە چووم تا لەتەگەرەکەوە نزیک ببمەوە. نزیکەی میلێ ڕۆیشتم کاروانەکە هەر نەجوولایەوە.

هەرچەندە لەلایەکی ترەوە لە دواوەی ئوتومبیلە وەستێنراوەکان توانیم سەربازەکان ببینم کە بەرەو پێش دەچوون. بۆ لای ئوتومبیلەکان گەڕامەوە. لەوانەیە هۆی ئەم تەگەرەیەی ڕێگەمانی گرتووە تا (ئۆدین) دووربێ. پیانی بەسەر سووکانەوە خەوی لێکەوتبوو، سەرکەوتم لە تەنیشتییەوە دانیشتم، منیش لێکەوتمە خەو. چەند سەعاتێ گوێم لە قرەقری دەرچوونی ترێلەکەی بەراییمان بوو. پیانیم خەبەر کردەوە دەستمان بەڕۆیشتن کرد. چەند یاردە بەپێ ڕۆیشتین، پاشان وەستاینەوە، پاشان جارێکی تر ڕۆیشتینەوە، بارانیش هەر بەردەوام بوو.

کاروانەکە بەشەو جارێکی تر ڕاوەستایەوە. ئیتر دەستی بەڕۆیشتن نەکردەوە. دابەزیم و چوومە دواوە. تا (ئایمۆ) و (بۆنیلۆ) ببینم دوو ئەندازیار بەپلەی باشچاوش لەگەڵ (بۆنیلو) لەسەر کوشینی ئوتومبیلەکەی ئەو دانیشتبوون، کاتێ هاتمە لایان بێدەنگ بوون.

بۆنیلۆ گوتی: «ئیشی پردێکیان پێ سپێردرابوو، ئێستاش یەکەی خۆیان نادۆزنەوە، بۆیە منیش هەڵمگرتوون.»

– «هەڵبەت، بەیارمەتی جەنابتان.»

گوتم: «وا ڕێم دان.»

بۆنیلۆ: «لیوتینات ئەمریکییە. ڕێگەی هەموو کەسێ دەدا سواری ئوتومبیل بێ.»

یەکێ لە باشچاوشەکان بزەیەکی هاتێ، ئەوی تریان لە بۆنیلۆی پرسی کە داخوا من

ئیتاڵی خەڵکی سەروو یان خوارووم.

– «ئیتاڵی نییە. خەڵکی ئەمریکای باکوورە، ئینگلیزە.»

باشچاوشەکان پیاوی بەڕەوشت بوون. بەڵام ئەم قسەیان باوەڕ نەکرد. ئەوانم بەجێهێشت، بۆ لای ئایمۆ گەڕامەوە، دوو کچ بەتەنیشتییەوە دانیشتبوون، خۆشی لە سووچی دواوە دانیشتبوو جگەرەی دەکێشا.

بانگم کرد: «بارتۆ، بارتۆ.»

پێکەنی گوتی: «لیوتینات بیان دوێنە، من لێیان حاڵی نابم. هێی!»

دەستی خۆی لەسەر ڕانی کچێکیان دانا و ڕانی گوشی، کچەش چارۆگەی بەتەواوی لەلەشی خۆی گرتوو پاڵێکی بەدەستی ئەویشەوە وەنا.

– «هێی! ناوت بەتێنیتا بڵێ و چی دەکەی لێرە؟»

کچە بەتووڕەیی سەیری کردم، ئەوی تریان چاوی بەردانەوە. ئەوەی تەماشای کردم هەندێ قسەی بەزارێ کرد نەمتوانی وشەیەکی لێ حاڵی ببم. کچێکی خرپنی ڕەشتاڵە بوو، وا پێدەچوو لە دەوروبەری شازدە ساڵیدا بێ دەستم درێژ کرد و لێم پرسی: «سۆریلا؟»(١) ئەویش سەری خۆی لەقاند و بزەیەکی هاتێ.

– «زۆر چاکە.»

شەپێکم لە چۆکی دا، هەستم بەتووڕەیی وی دەکرد. بەڵام خوشکەکەی هەرگیز چاوی بەرز نەکردنەوە، بەساڵێ لە خوشکەکەی بچووکتر دیاربوو. ئایمۆ دەستی لەسەر ڕانی خوشکی گچکە دانا، ئەویش دەستی پاڵ نایەوە. ئایمۆ پێکەنی. دەستی بۆ خۆی درێژ کرد و گوتی: «پیاوی باشە.»

– «پیاوی باشە.» دەستی بۆ من درێژ کرد.

– «مەپەشۆکێ.»

کچە بەتووڕەیی سەیری کرد. هەر دوو کچ دەتگوت دوو باڵندەی کێوین ئایمۆ گوتی: «ئەی لەبەرچی لەگەڵم سوار بووە، گەر منی خۆش نەوێ. کە هێمایەکم بۆ کردن یەکسەر هاتن و خۆیان تیا کوتاو سوار بوون.»

ڕووی لە کچە کرد و گوتی:

– «مەپەشۆکێ، ترست لە ... نەبێ. شوێن نییە بۆ ....»

وشەی ڕەمەکی و نابەجێی بەکارهێنا.

هەستم کرد کچە ئەو وشەیە تێگەیی، زۆر بەترسەوە سەیری ئایمۆی کرد لێوەکانی لە تووڕەییان دەلەرزین. پاشان فرمێسک بەسەر گۆنا خرپنەکانیدا ڕژا. خوشکەکەی سەری بەرزکردەوە دەستی گرت و لە تەنیشت یەکتر دانیشتن. خوشکی گەورەکە، زۆر

(١) وشەیەکی ئیتاڵییە واتە خوشک.

دڕ دیاربوو دەستی بەهەنیسک و نووزە نووز کرد.

ئایمۆ گوتی: «وابزانم، زراوم برد، نەم دەویست زراوی ببەم.» (بارتۆلومیۆ) تیرگەکەی خۆی دەرهێنا، پارچە پەنیرێکی کردە دوو پارچە. گوتی: «بگرە کرپەوە!.»

کچی گەورە سەری خۆی لەقاند، کڕ نەبووەوە، بەڵام خوشکی گچکە پەنیرەکەی وەرگرت و دەستی کرد بەخواردنی. پاش ماوەیێ خوشکی گچکە پارچەی دووەمی دایە خوشکەکە و هەردووکیان خواردیان. خوشکی گەورە لەگریانی خۆی نەکەوت کەم یان زۆر هەنسک و نووزەی هاتنێ.

ئایمۆ گوتی: «پاش کەمێکی تر ئاشت دەبینەوە.»

ئایمۆ بیرێکی تری بەمێشک داهات. لە کچەکەی تەنیشت خۆی پرسی: «هێشتا کیژن؟» ئەو سەری لەقاند.

ئایمۆ ئیشارەتی بۆ خوشکەکەی کچە کرد: «ئەویش کیژە؟» هەردووکیان پێکەوە سەری خۆیان لەقاند. ئەوی گەورەتر هەندێ قسەی بەشێوازی خۆی کرد.

(بارتۆ) گوتی: «زۆر چاکە، زۆر چاکە.»

هەردووک کەیفخۆش بوون. ئەوانم بەجێهێشت. پێکەوە دانیشتبوون ئایمۆش لەدواوە لە قوژبنێکەوە دانیشتبوو. گەڕامەوە لای ئوتومبیلەکەی (پیانی). کاروانە ئوتومبیلەکە تا ئێستا لە جێگەی خۆی نەجوولابووەوە بەڵام سەربازەکان لەلایەکەی ترەوە لە ڕۆیشتنیان بەردەوام بوون و باران بەلێزمە دەباری. وا بیرم کردەوە کە هۆی وەستانی ئوتومبیلەکان لەبەر تەڕبوونی وایەرەکانیان بێ. وەیا لەبەر ئەسپەکان وەیا سەربازەکان بێ. لەوانەیە خەوتبن. هەرچەندە لە شاریشدا پیاو لەمەسەلەی هاتوچۆدا تووشی تەنگوچەڵەمە دەبێ گەر بەخەبەریش بێ. لەوانەشە لەبەر تێکەڵاوبوونی ئەسپەکان و ئوتومبیلەکان بێ و هی تر بەهانای یەکتر نەیێن. عارەبانەی جووتیارەکانیش لەو باشانە نەبوون. ئەو جووتە کچە لەگەڵ (پارتۆ) بوون زۆر جوان بوون. ناو سوپایەکی پاشەکشە کردوو شوێنی ئەم دوو کیژۆڵە نەبوو. کیژۆڵەی بەڕاستین خۆ لەوانەشە زۆر خواپەرست بن. ئەگەر شەڕ نەبوایە ڕەنگە ئێستا لەسەر جێ و بالینگانی خۆمان دەبووین. لەسەر جێگا سەری خۆم بەبالیفەوە دەکرد خواردن و خەوتن. ڕەق وەک تەختەدار لێی دەخەوتم. ئێستاکە کاترین لەسەر تەختی خۆی لەناو دوو چەرچەفان دایە. یەکێ لەسەرییەوە ئەوی تر لەژێرییەوە دەبێ لەسەر کام لاوە خەوتبێ؟ لەوانەیە نەخەوتبێ، لەوانەیە لەسەر تەختەکەی لێ ڕاکشابێ و بیر لەمن بکاتەوە. ئەی بای ڕۆژئاوا هەڵ بکە، هەڵ بکە. باشە وا هەڵی کرد بەڵام ئەو بارانە نم نم نەبوو بەڵکو ڕێژنەیەکی گەورەبوو، شەوەکە تا سەر باران بوو. زانیت ئەو بارانە چ بارانێ بوو، سەیرکە! ئەی مەسیح خۆزیا دەزگیرانەکەمم لەنێو باوەشم بوایە. منیش لەنێو جێگاکەم بوومایە، گیانەکەم (کاترین).

خۆزیا گیانەکەم (کاترین) بیا بەباران ئەی با لەگەڵ خۆت بۆمی بێنەوە. باشە وا

لەناو ئەو بارانە بووین. هەموو کەسێ پێیەوە گرفتارە. بارانی بچووک ناکا. بەدەنگێکی بەرز گوتم: «شەوباش کاترین. بەو هیوایەم خەوێکی خۆشت لێ بکەوێ، ئەگەر ئەم لاتەنیشتە ناخۆشە، گیانەکەم، لەسەر لاکەی تر درێژبە. کەمێ ئاوی ساردت بۆ دێنم، دوای کەمێکی تر بەیانی دادێ ئەوسا حاڵ ئاوا خراپ نابێ. ببوورە کە بێزارم کردووی، هەوڵ دە بخەوی شیرینەکەم.»

کاترین گوتی: «ئەم هەموو وەختە خەوتبووم. تۆ بەدەم خەوەوە قسەت دەکرد. خۆ سەلامەتی؟!»

– «ئەوە بەڕاستی لێرەی؟»

– «هەڵبەت، لێرەم، دوور ناکەومەوە، ئەمە ئێمە هەرگیز لێک ناکات.»

– «تۆ زۆر خۆشەویست و شیرینی، لەشەودا دوور ناکەویتەوە، دوور دەکەویتەوە؟»

– «نەخێر، دوور ناکەومەوە. هەر لێرە دەبم. هەر چ کاتێ بتەوێ دێمە لات.»

پیانی گوتی: «دەستیان بەڕۆیشتن کردەوە.»

گوتم: «خەونم دەبینی.»

سەیری سەعاتم کرد، سێی بەیانی بوو، دەستم گەیاندە پشت کوشینەکە قاپێ (باربارا)م دەرهێنا.

پیانی گوتی: «بەدەنگی بەرز قسەت دەکرد.»

– «بەئینگلیزی خەونم دەبینی.»

باران هێور ببووەوە. بەرەو پێش دەچووین. بەر لەشەبەقدان جارێکی تر چەقینەوە. کاتێ ڕۆژهەڵات لەسەر بەرزاییەک بووین ئەو ڕێگایەم بینی کە پیایدا دەکشاینەوە، لەبەردەممان درێژ دەبووەوە هەموو شتێ سەقامگیر ببوو، بێ جووڵە بوو، تەنیا سەربازە پیادەکان نەبن کە بەڕێدا دەڕۆیشتن. جارێکی تر بەڕۆیشتن کەوتینەوە، پاش ئەوەی لە ڕۆژی ڕووناک هەستم بەکزی چوونە پێشەوەم کرد، زانیم بۆ خۆگەیاندنە پێشەوە دەبێ لەم ڕێگا سەرەکییە لابدەین دەبێ بەناو دەشتەکەوە تێپەڕین، گەر بمانەوێ بگەینە (یۆدین). شەوێ ژمارەیێ جووتیار لە ڕێگاکانی دەوروپشتی دەشتەکەوە هاتبوونە نێو کاروانەکەوە لەگەڵ چەند عارەبانەیێ وەگەڵ کاروانەکە کەوتبوون.

کەلوپەلی ناو ماڵیان لێ بارکرابوو چەند ئاوێنەیێ لەنێو دۆشەکەکاندا قیت ببوونەوە و مریشک و مراوی لە عارەبانەکەوە بەسترابوونەوە. وە مەکینەیەکی دوورمان لەبەر باران لەنێو ئەو عارەبانەیەی بەرامبەرمان بوو. تەنیا شتە بەوەج و کەلکدارەکانیان دەربازکردبوو. چەند ژنێ لەنێو عارەبانەکانەوە لەبەر باران هەڵتروشکابوون. هەندێکی تریش بەپێیان بەتەک عارەبانەکانیانەوە دەڕۆیشتن. کاروانە سەربازییەکە سەگیشی تێکەوت. ئەم سەگانە لەبن گالیسکەکان دەڕۆین. ڕێگاکان قوڕاوی بوون. چاڵەکان. پڕ ئاو ببوون و لە دواوەی دارەکاندا کە هەردوو لای ڕێگاکانی لێوە دیاربوو، کێڵگەکان

نمدار و تێراو دیاربوون، بەجۆرێ دەربازبوون بەنێویدا کارێکی ستەم بوو. لە ئوتومبیلەکە دابەزیم، لە ڕێگاوە کـەمێ لامـدا تا ڕێگایەکی لاڕێ بدۆزمـەوە و پیـایدا بڕۆین و لە کێڵگەکان ڕزگارمان بێ. دەمزانی زۆر لاڕێ هەن بەڵام نەمدەویست لاڕێ بگرمەبەر کە هیچ ئەنجامـێکی نەبێ. لە توانامـدا نەبوو کـە ئەو هەمـوو ڕێگایانە بێنمـەوە یادم کـە بەئوتومبیل پیایدا تێپەڕ دەبووین. چونکە زۆر بەپەلە پیایاندا دەڕۆیشتین. ڕێگاکانیش زۆر پێکدەچوون. ئێسـتـا لێم ڕوونە کـە دەبێ ڕێـگایێ بۆ دەربازبـوون هەر بگرینەبەر تا دەگەینە جێ کەس نازانێ نەمساوییەکان لە چ لایەکن ئاخۆ باری بەرە چۆن دەبێت بەڵام سوڕ دەمزانی ئەگەر باران بوەستێ فڕۆکەکان دەست بەبۆردومانی کاروانە سەربازییەکە بکەن هەموو شتێ دوایی دێ.

لە ئەنجامی ئەمەشدا هەردەبێ چەند سەربازێ ئوتومبیلەکانیان بەجێ بێڵن وە یاچەند ئەسپێ بکوژرێ تاوەکو ڕێگاکە بەتەواوی بگرن. ئێسـتـا وا باران بەتـوند نابارێ. لەو، باوەڕەدا بووم ڕۆژەکەی خۆش و سامالّ بێ لە قەراغی ڕێگاکە لە ڕۆیشتن بەردەوام بووم ئەو ڕێگا بچـووکـەم بەرچاو کـەوت کـە بەنێـو دوو کـێـڵگەدا بەرەو باکـوور دەڕۆیی کـە هەردوو لای دار و درەخت بوو، وام بەچاک زانی کـە ئەم ڕێگەیە بگرینەبەر. بەپەلە بۆ لای ئوتومبیلەکان گەڕامەوە بە(پیانیم) گوت بسووڕێنەوە لایەکەی تر، خۆشم چووم تا خەبەر بدەمە (بونیلۆ) و (ئایمۆ).

گـوتم: «ئەگـەر ئەم ڕێگایە بۆ هیـچ لایێ دەرنەچوو ئەوا بەڕێی خـۆمـان دەگـەڕێینەوە دواوە، بەکاروان دەگەڕێینەوە.»

(بۆنیلۆ) پرسی: «ئەی ئەم دووانە؟»

دوو باشچاوشەکە لەسەر کورسی لەگەڵی دانیشـتبوون و ڕیشـیان نەتاشیبوو، بەڵام هێشتا بەم بەیانییە، سەروسەکوتیان لەسەرباز دەچوون.»

گوتم: «بۆ ئوتومبیل پاڵدان باشن.»

چوومە لای ئایمۆ و پێم گوت هەوڵ دەن بەناو کێڵگەکاندا تێپەڕین.

(ئایمۆ) گوتی: «ئەی چی لەم دوو کیژۆڵەیە بکەم؟»

هەردوو کچەکە نوستبوون.

گوتم: «کەڵکیان نییە دەبێت ئی وات لەگەڵ بێ ئوتومبیلەکانمان بۆ پاڵ بدەن.»

ئایمۆ گـوتی: «دەکرێ بچنە دواوەی ئوتومبیلەکە لەوێ بەئیسـراحەتی خۆیان جێگەیان دەبێ.»

– «ئەگـەر تۆ ئەوانت بوێ، باشە. بەڵام هەوڵ دە یەکێکی پشت پان بدۆزەوە کەڵکی پاڵدانی ئوتومبیلی هەبێ.»

ئایمۆ گـوتی: «بیر ساگلەرییـەکان، پشت پانترین کـەسن، پانی پشـتـیـان پێوراوە. تۆ چۆنی تێنیتا؟»

– «باشم ئەی تۆ؟»

– «باشم بەڵام برسیمە.»

– «شتێ لەڕێ هەر دەستدەکەوێ، ئەوکات دەوەستین، ئەوەی هەبێ دەیخۆین.»

– «قاچت چۆنە تێنیتا؟»

گوتم: «زۆر چاکە.»

لەسەر دۆسەی[(١)] ئوتومبیلەکە وەستام سەرێکم هەڵبڕی. توانیم پیانی بەدی بکەم، لەلاڕێکەوە دەردەچوو و، دەهاتە سـەر ڕێگاکـەوە. ئوتومـبـیلەکـەی لە نێـوان لقـە دارە ڕووتەکـانی هەردوولای پەرژینەکـەوە دەبینرا. (بۆنیلۆ)ش سـووڕایەوە بەدوای ئەو ملی ڕێگەی گـرت و پاشـان پیـانی ڕێگەی خـۆی گرتە بەر. ئێمـەش بەدوای دوو ئوتومـبـیلە فـریاگـوزارەکـان کـەوتین. لە بەراییـدا لە ڕێگایەکی تەنگەبەردا بەناو پەرژینەکـەدا ڕۆیشـتین. ئەم ڕێگایە بەرەو لای خـانووی کـێـڵگەیەک دەچوو بۆنیلۆ و پیـانیمـان بینی لەناو حەوشەی خانووی کێڵگەیەک ڕاوەستابوون. خانووەکە نزم و درێژ بوو سەردەرەی دەرگـاکـەی کـەپرێکی لەسـەر بوو، دارمـێـوی بەسـەر هەڵگەڕابوو سـەر دەرگـاکـەی داپۆشیبوو. بیرێکی ئاوێی لە حەوشەدا هەبوو. پیانی بۆ ڕادێتەری ئوتومبیلەکەی ئاوی لێ هەڵێنجا. لەبەر ئەوەی بەگـێـڕی نزم ئوتومـبـیلەکـەی لێـخوڕیبـوو و ڕادێتـەرەکـەی کوڵاندبووی. خانووی ناو کێڵگەکە چۆڵ کرابوو. سەیرێکی ڕێگاگەی دواوەم کرد بینیم خـانووەکـە لەسـەر بەرزاییێ بوو. بەسـەر دەشـتی دەوروبەری خـۆی دەڕوانی. توانیم پێدەشت و ڕێگا پەرژینکراوەکە و ڕیزی داری سەر ڕێگاکە ببینم کە هێزە کشاوەکەی پیـادا تێدەپەڕی. دوو باشـچـاوشەکـە چووبوونە ژوورەوە لـە شت دەگـەڕان کچـەکـانیش ئێدار ببوونەوە و سەیری حەوشەکە و بیرەکە و ئوتومبیلەکانی بەردەم خانووەکە و سێ شـوفێـرەکـانیـان دەکـرد کە لەسـەر بیـرەکە بوون باشچـاوشێ هاتە دەرەوە. سـەعـاتێکی بەدەستەوە بوو.

تێم ڕاخوڕی و گوتم: «بیگەڕێنەوە جێگەی خۆی.»

گەڕایەوە ژوورەوە بێ سەعات هاتە دەرەوە.

پرسیم: «هاوڕێکەت لە کوێیە؟»

– «چووەتە ئاودەس.»

چووە لەسەر کوشینی ئوتومبیلەکە دانیشتووە، لەوە دەترسا بەجێی بێڵین.

(بۆنیلۆ) گوتی: «ئەی نانی بەیانیمان ئێنیتا؟ دەبێ شتێ بخۆم گەر زۆر نەخاییێنێ.»

– «لەو باوەڕەی ئەم ڕێگایە بمانگەیەنێتە ئەنجامێ.»

– «بەمسۆگەری.»

(١) ئەو شوێنەیە لە نزیک دەرگای ئوتومبیل پێی دەخرێتە سەر تا مرۆڤ سواری ئوتومبیل بێ.

– «زۆر باشە، دەبا بخۆین.»

پیانی و بۆنیلۆ چوونە ژوورەوە.

– «وەرن.»

ئایمۆ بانگی کچەکانی کرد دەستی درێژ کرد تا لە ئوتومبیلەکە دایان بەزێنێ.

خوشکی گەورە سەری ڕازی نەبوونی لەقاند. نەهاتنە ناو خانووە چۆلکراوەکە. هەردووکیان چاویان بریبووە ئێمە.

ئایمۆ گوتی: «زۆر کەللە ڕەقن.»

ئێمە پێکەوە چووینە ناو خانووەکە. خانووەکە گەورە و تاریک بوو هەستمان بەچۆلەوانی دەکرد (بۆنیلۆ) و (پیانی) لەناندین دانیشتبوون پیانی گوتی: «خواردنێکی زۆری تیا نییە. دەستیان پێدا هێناوە و پاکیان کردۆتەوە.»

(بۆنیلۆ پارچە پەنیرێکی سپی لەسەر مێزی ناندینەکە لەتوپەت کرد.

– «ئەم پەنیرەتان لەکوێ بووە؟»

– «لە ژێرزەمینەکە بوو. پیانیش هەندێ سێو و مەی لێ دەرهێنا.»

– «قاوەڵتییەکی باشە.»

پیانی تەپەدۆرە دارینەکەی گۆزە مەیە بەشولکەدار داپۆشراوەکەی هەڵگرت. پاشان مەیەکەی دەرهێنا و مەیەکەی کردە ناو تاوەیەکەوە. پیانی گوتی: «بۆنداره، چەند تاسێک بدۆزەرەوە. بارتۆ.» دوو باشچاوشەکە هاتنە ژوورەوە.

(بۆنیلۆ) گوتی: «باشچاوشینە پەنیر بخۆن.»

باشچاوشێ گوتی: «دەبێ بڕۆین.»

پەنیرەکەی خوارد و مەی بەدوادا فڕکرد.

(بۆنیلۆ) گوتی: «سوپا لەسەر زگ دەڕوات.»

باشچاوشەکە پرسی: «چیبی؟»

– «وا باشە نانەکە بخۆین؟!»

– «بەڵێ، بەڵام کاتیش بەنرخە.»

پیانی گوتی: «لەو باوەڕەم بەر لە ئێمە بیژییەکان نانیان لێرە خواردووە» باشچاوشەکە سەیری پیانی کرد. ئەوان زۆریان ڕق لە ئێمە دەبووەوە یەکێکیان لێمی پرسی: «شارەزای ڕێگای.»

گوتم: «نەخێر.»

سەیرێکی یەکتریان کرد. ئەوی یەکەمیان گوتی: «وا چاکە دەست بەڕۆیشتن بکەین.»

گوتم: «دەڕۆین.»

کەمێکی تر مەی سوورم خواردەوە. لە پاش خواردنی پەنیر و سێو زۆر بەتام بوو.

گوتم: «پەنیرەکە، بێنە.»

وام گوت و چوومە دەرەوە (بۆنیلۆ) هاتە دەرەوە گۆزەیەکی گەورەی مەی هەڵگرتبوو.

گوتم: «ئەمە زۆر گەورەیە.»

زۆر بەپەژارە و داخەوە سەیری مەیەکەی دەکرد.

(بۆنیلۆ) گوتی: «منیش هەروای دەخەملێنم. مەتارەکەم بدێ تا پڕی بکەم.»

مەتارەکەی پڕ کرد، هەندێ مەییشی بەسەر ڕێگا بەردینە تەختکراوەکەی حەوشەکەوەدا ڕژا، پاشان کەمۆڵەکەی هەڵگرت و لەناو دەرگاکەی دانا.

پیانی گوتی: «بێ ئەوەی نەمساوییەکان ئەزیەت بکێشن و دەرگاکە بشکێنن دەیدۆزنەوە.»

گوتم: «دەبا بڕۆین. پیانی و من لە بەراییدا بڕۆین.»

باشچاوشەکان لەسەر کوشینی (بۆنیلۆ) دانیشتبوون. کچەکان پەنیر و شێویان دەخوارد. لە ڕێگا تەسکەکەوە دەستمان بەڕۆیشتن کرد. ئاوڕێکم لە ئوتومبیلەکان دایەوە. خانووەکە بەردین و خۆش و نزم و خنجیلانە بوو، پەرژینە ئاسنەکەی بیرەکەش زۆر چاک بوو. ڕێگای بەراییمان تەنگەبەر و قوڕاوی بوو. تانۆکی هەردوولای ڕێگاکە بەرزبوو، لەدواوەشمان ئوتومبیلەکان زۆر نزیک بەدوای یەک کەوتبوون.

29

لە نیوەڕۆدا ئوتومبیلەکەمان لە ڕێگایەکی قوڕاویدا چەقی بەمەزندەی ئێمە نزیکەی دە کیلۆمەترێ لە (یۆدین)ەوە دووربوو. باران بەر لەنیوەڕۆ چیتر نەباری، سێ جار گوێمان لە هاژەی هاتنی فڕۆکە بوو. بینیمانن، بەسەر سەرماندا تێپەڕین. ئێمەش تا لێمان دوورکەوتنەوە تەماشامان کرد. بەرەو لای چەپە ڕۆیشتێن و گوێمان لە گرمەی بۆردوومانکردنی ڕێگا سەرەکییەکە بوو. بەناو چەندین ڕێگاوبانی لاڕێدا چووین و چەندین کوێرە ڕێمان گرتنەبەر، بەڵام هەمیشە کە بەرەو دوا دەگەڕاینەوە ڕێگایەکی ترمان لێ پەیدا دەبوو و پتر لە (یۆدین) نزیک دەکەوتینەوە. ئوتومبیلەکەی (ئایمۆ) پشتاوپشت دەگەڕایەوە تا لە کوێرە ڕێگایێ ڕزگارمان بێ، ئوتومبیلەکە لە خاکێکی ستەک، لەلایەکی ڕێگاکەوە، چەقی. تایەکانی بەخێرایی دەسووڕان و تاهات زەوییەکەی قوڵتر کرد و زیاتر داچەقی تا بەتەواوی بنی کەوتە سەر زەوی. ئەوەی پێویستە ئەنجامی بدەین هەڵکەندن و خۆشکردنی بەردەمی تایەکان و دانانی هەندێ دەوەن لەژێر تایەکانەوە تاکو زنجیر بگرێ، پاشان ئوتومبیلەکە پاڵدەین تا دەگاتە سەر ڕێگاکە. هەموومان دابەزیبووینە خوارەوە و دەوری ئوتومبیلەکەمان دابوو. دوو باشچاوشەکەش هاتن سەیرێکی ئوتومبیلەکەیان کرد.

تایەکانیان تاقی کردنەوە، دوایی چوونە سەر ڕێگاکە بێ ئەوەی قسەیێ بکەین. منیش بەدوایان ڕۆیشتم، بانگم کردن.

گوتم: «وەرن، هەندێ دەوەن ببڕنەوە.»

یەکیان گوتی: «دەبێ بڕۆین.»

گوتم: «ئیش بکەن دەوەن ببڕن.»

گوتی: «دەبێ بڕۆین.»

ئەوی تریان هیچی نەگوت پەلەی ڕۆیشتنیان بوو، نەوێران سەیرم بکەن.

– «فرمانتان پێدەکەم، بگەڕێنەوە لای ئوتومبیلەکە و هەندێ دەوەن ببڕن.» یەکێ لە باشچاوشەکان ئاوڕێکی قیتی لێ دامەوە.

گوتی: «ئێمە دەبێ بڕۆین. هەمووی ماوەیەکی کەم ماوە و گەمارۆ دەدرێین و ڕێگاتان لێ دەگیرێ. تۆش ناتوانی فرمانمان لەسەر بکەی. خۆ تۆ ئەفسەری ئێمە نیت.»

گوتم: «فرمانتان پێدەکەم دەوەن ببڕن.»

ڕووی خۆیان وەرگێڕا بۆ سەر ڕێگاکە ڕۆیشتن. لێم قیڕاندن و گوتم: «بوەستن.»

بەڕێگایەکی قوڕاوی ڕۆیشتن. بەرەکەی تری ڕێگاکە پەرژین کرابوو. هاوارم کرد: «پێتان دەڵێم. بوەستن.»

ئینجا کەمێ خێراتر ڕایان کرد، کیفی دەبانچەکەم کردەوە، دەبانچەکەم هەڵکێشا. سێرەی دەبانچەکەم کردە زۆربلێییەکە و، گوللەیەکم پێوەنا، بەڵام نەی پێکا. هەردووکیان دایانە بای غارێ، سێ گوللەم لەسەر یەک پێوەنان و یەکیانم بەردایەوە ئەوی تریان بەنێو پەرژینەکە ڕای کرد و لەبەر چاوان بزر بوو. کاتێ بەنێو پەرژینی کیڵگەکەوە ڕای کرد ئاگربارانم کرد، بەڵام دەبانچەکەم گوللەی تیا نەما یەدەگەکی ترم خستەسەر، ئەوساش کار لەکار ترازابوو و لەمەودای گولله دەرچوو بوو. بەناو کێڵگەکەوە ڕای دەکرد و سەری خۆشی نەوی کردبوو.

کە یەدەگە خاڵی بووەکەم پڕ کردەوە بۆنیلۆ هاتە لام گوتی: «ڕێگەم بدە، با من تەواوی بکەم. دەبانچەکەم دایە دەستی، دابەزینە ئەو شوێنەی ڕێگاکەوە کە باشچاوشی ئەندازیاری لەسەر چاوان لێ کەوتبوو. چووە سەر سەری لوولەی دەبانچەکەی لەسەری کرد و پەنجەی خستە سەر پەلاپیتکەکەی، بەڵام دەبانچەکە چرووکی کرد.

گوتم: «دەبێ دەبانچەکە سواربکەی.»

دەبانچەکەی سوارکرد، دوو گوللەی لێدا، قاچی باشچاوشەکەی بەرزکردەوە ڕایکێشایە لایەکی ڕێگاوە لە تەنیشت پەرژینەکەی درێژکرد و گەڕایەوە و دەبانچەکەی دایە دەستم. بۆنیلۆ سەیری باشچاوشەکەی کرد و، گوتی: «دەبێ بەپەلە هەندێ لقەدار ببڕن. تۆ بڵێی چ گوللەیێ ئەوی تری پێکابێ؟»

ئایمۆ گوتی: «لەو باوەڕە نیم، لە مەودای دەبانچە دەرچوو بوو.»

پیانی گوتی: «ئای لەو پیس و چەپەڵە.»

هەموومان شولک و لقەدارمان دەبڕییەوە. هەرچییەکی لەناو ئوتومبیلەکە هەبوو دەرهێنرابوو. بۆنیلۆ بەردەمی تایەکانی هەڵدەکەند. کاتێ لە ئیشەکە تەواو بووین، ئایمۆ ئوتومبیلەکەی بەگڕخست. تایەکان لەناو قوڕ و چیلکەدارەکان بەتەناشکردن دەسووڕانەوە. من و بۆنیلۆ ئەوەندە پاڵمان پێوەنا تا ماندوو بووین و هەستمان بەچرق و هۆڕی جومگەکانمان کرد.

بەڵام ئوتومبیلەکە بەهیچ بابەتێ نەجووڵایەوە.

گوتم: «بۆ پاش و پێشی ببە، بارمۆ.»

خستییە بەگ. بۆ پاش و پێش پاڵمان پێوەنا. بەڵام تا دەهات تایەکان عاردیان قووڵتر کرد و زیاتر دەچەقین. تا بنی ئوتومبیلەکە جارێکی تر کەوتە سەرزەوی و تایەکان لە شوێن خۆیان تەنناشیان کرد و بەسەربەستی لەنێو چاڵەکانیاندا سووڕانەوە. منیش ڕاوەستام گوتم:

«با بەگوریس هەوڵێکی بۆ بدەین.»

– «باوەڕ ناکەم هیچ سوودێکی هەبێ تێنیتا ئێمە ناتوانین بەڕاستەو ڕاستی ڕابکێشینە دەرەوە.»

گوتم: «پێویستە تاقی بکەینەوە، بەهیچ ڕێگایەکی تر دەرچوونی نییە.» هەردوو ئوتومبیلەکەی (بیانی) و (بۆنیلۆ)مان بەگوریس لەیەکتری بەستەوە. لەو ڕێگا تەسکەوە تەنیا مەودای چوونە پێش هەبوو بەڵام تایەکە لە پاڵەپەستۆکردنە سەر چاڵەکە بەولاوە هیچی تری نەکرد. هاوارم کرد:

– «بوەستن، ئەم هەوڵەش هەر بێ سوودە.»

(پیانی) و (پۆنیلۆ) لە ئوتومبیلەکانیان دابەزین و هاتنە دواوە. (ئایمۆ)ش دابەزی و هەردوو کچەکەش لە دووری چل یاردەیەکەوە لەسەر دیوارێکی بەردین دانیشتبوون.

(بۆنیلۆ) پرسی: «تۆ دەڵێی چی تێنیتا؟»

– «زیاتر قووڵی دەکەین و جارێکی تر هەژگ و بژاڵ دادەنێینە ژێرییەوە و هەوڵی بۆ دەدەین.»

سەیرێکی ڕێگەی خوارەوەم کرد. هەڵەی من بوو. بەقسەی من کەوتنە ئەو داوەوە. من ڕێ نیشاندەریان بووم، بۆ ئێرەم هێنان ڕۆژ خەریک بوو لەژێر هەورەوە بێتەدەر. لاشەی باشچاوشەکەش لەلای پەرژینەکەوە کەوتبوو.

گوتم: «چاکەت و پاڵتۆنی باشچاوش لەژێر تایەکان دادەنێین.» (بۆنیلۆ) چوو بیان هێنێ. منیش هەندێ چیلکەدارم کرد. (پیانی) و (ئایمۆ)ش پێشی تایەکانیان هەڵکەند. پاڵتۆکەیم کردە دوو پارچە، لەناو قوڕ لەژێر تایەکانم دانان. پاشان

چیلکەدارەکانی ژێر تایەکانم خڕکردەوە تا تایەکان بگرێ و بگاتە تایەکان، خۆمان تەیاردا، ئایمۆ چووە سەر کوشێن و ئوتومبیلەکەی بەگڕخست پاڵمان پێوەنا، تایەکان بەتەناش سووڕانەوە، ئێمەش پاڵمان دەدا، بەڵام بێ سوود بوو.

گوتم: «ئەو تڕەکەڵە سەرناگرێ. چ شتێ وا بەکەلک لەناو ئوتومبیلەکەدا هەیە پێویستیتان پێی هەبێ، بارتۆ؟»

ئایمۆ لەگەڵ (بۆنیلۆ) سەرکەوتنە سەر ئوتومبیلەکە. (ئایمۆ) پەنیر و دوو شووشە مەی و پاڵتۆکەی خۆی هەڵگرتبوو. (بۆنیلۆ) لە پتش سووکانەوە دانیشتبوو گیرفانی چاکەتی باشچاوشی دەپشکنی.

گوتم: «وا بەچاک دەزانم ئەم چاکەتە فڕێ بدەی. ئەی چی لەو دوو کیژۆڵەیە بکەین؟»

پیانی گوتی: «دەتوانن لە دواوە سواربن. باوەڕناکەم ئەمجارە زۆر بەڕێوەبین. زۆری ڕۆییوە کەمی ماوە.»

دەرگای دواوەی ئوتومبیلەکەم کردەوە. بانگی دوو کچەکەم کرد. گوتم: «وەرن سواربن.»

سواری ئوتومبیلەکە بوونەوە. لەسەر کوشینی دواوە لە قوژبنەوە لێ دانیشتن وا پێدەچوو لە تەقەکان بێ خەبەربن. ڕووم وەرسووڕاند و ئاوڕێکم لە ڕێگاکە دایەوە. باشچاوش لەسەر کراسە پیسە قۆڵ درێژەکانی لێ کەوتبوو. لەگەڵ پیانی سواربووم. دەستمان بەڕۆیشتن کرد. دەمانویست بەزەوییەکەدا بڕۆین. کە ڕێگاکە کەوتەوە سەر زەوییەکە لە ئوتومبیل دابەزیم بەرەو پێش چووم. ئەگەر لەم ڕێگایەی ناو ئەم زەوییە دەرچووباینە ئەوا ڕێگایەکی تر لەلایەکەی تر هەبوو. بەڵام مەرازمان نەهاتە دی نەمانتوانی پیایدا دەرباز بین. خاکی زەوییەکە ئەوەندە ستەک و قوڕین بوو، ئوتومبیلی لێ دەرنەدەچوو. کاتێ ئوتومبیلەکان بەتەواوی لە زەوییەکە چەقین، تایەکانیان نقووم بوون لەناو زەوییەکە بەجێمان هێشتن. بەپێ بەرەو (ئۆدین) کەوتینە ڕێ، کاتێ گەیشتینە سەر ئەو ڕێگایەی دەچووەوە سەر ڕێگا سەرەکییەکە ئیشارەتم بۆ ڕێگەکە کرد. بەکیژۆڵەکانم گوت: «بڕۆنە سەر ئەو ڕێگایە، لەوێ تووشی خەڵک دەبن.» سەیری منیان کرد، جیزدانەکەمم دەرهێنا، سەرو دە لیری کاغەزیم دانێ گوتم: «بڕۆنە سەر ئەو ڕێگایە. ئەوانەی لێرەن دۆست و خێزانن.»

گوێز بۆ کێ دەژمێری، لێم تێ نەگەیشتن. بەڵام دەستیان لە پارەکە گیرکرد ملی ڕێگەیان گرت و ئاوڕیان لە دواوە دایەوە، دەتگوت لەوە دەترسان داوای پارەکەیان لێ بکەمەوە. تەماشام کردن. لە ڕێگاکە چوونە خوارەوە چارۆگەکانیان لە خۆپێچابوو بەترس و نیگەرانییەوە سەیری دواوەیان دەکرد. سێ شوفێرەکەش پێدەکەنین.

(بۆنیلۆ) گوتی: «ئەی ئەگەر منیش بەو ڕێگایەدا بڕۆم چەند لیرم دەدەیتێ تێنیتا؟»

– «باشتر وایە گەر بشگیرێین لەگەڵ خەڵک بن نەک بەتەنیا.»

(بۆنیلۆ) گوتی: «دوو سەد لیرم بدێ بێ سێ و دوو بەپێ دەگەڕێمەوە نەمسا.»

پیانی گوتی: «بەڵام ڕووتت دەکەن؟»

ئایمۆ گوتی: «لەوانەیە شەڕ کۆتایی بێ.»

ئەوەندەی تێنمان لە لەشی دابوو بەگورجی دەڕۆیشتین تابگەینە سەر ڕێگاکە، ڕۆژ خەریک بوو دەرکەوت. لەتەک ڕێگاکەوە دارتوو هەبوون. لە نێوان دارەکاندا توانیم دوو ترێلە بەدی بکەم، لەناو زەوییەکاندا چەقیبوون. (پیانی) سەیرێکی کردن و گوتی: «دەبێ لەنوێوە ڕێگایەکیان بۆ دروست بکرێ تا دەریان بێنین.»

(بۆنیلۆ) گوتی: «ئەی مەسیح، خۆزیا پایسکلمان هەبوایە.» (ئایمۆ) پرسیاری لێ کردم و گوتی: «ئەرێ خەڵک لە ئەمریکا سواری پایسکل دەبن؟»

– «پێشان سوار دەبوون.»

(ئایمۆ) گوتی: «پایسکل لێرە شتە شت، پایسکل شتێکی مەزنە.»

(بۆنیلۆ) گوتی: «ئەی مەسیح خۆزیا پایسکلمان هەبوایە. من لەو پیاوانە نیم بەپێیان بڕۆم.»

گوێم لە دەنگی تەقە بوو لە دوورەوە دەنگی دەهات، گوتم: «دەبێ ئەمە دەنگی تەقەبێ؟»

ئایمۆ گوتی: «نازانم.»

گوێی بۆ ڕادێرا. گوتم: «وابزانم دەنگی تەقەیە.»

پیانی گوتی: «بەر لە هەموو شتێ هێزی سوارە دەبینین.»

– «باوەڕناکەم هێزی سوارەیان هەبێ.»

(بۆنیلۆ) گوتی: «لە مەسیح دەپاڕێمەوە کە ئەم هێزەیان نەبێ. حەز ناکەم بە ڕمی سوارەیان برینداربم.»

کاتێ بەپەلە دەڕۆیشتین پیانی گوتی: «وابزانم تۆ ئەو باشچاوشەت کوشت. تێنیتا؟»

(بۆنیلۆ) بەوەڵام هات. «من کوشتم. بەدرێژایی ئەم شەڕە هەرگیز کەسم نەکوشتووە، بەڵام بەدرێژایی ژیانم بەئومێدی کوشتنی باشچاوشێ بوومە.»

پیانی گوتی: «زۆر بەکرێ و هێنمی ئەوت کوشت، کە کوشتت زۆر بەخێرایی ڕای نەدەکرد.»

– «گوێی مەدێ. ئەوە تاکە شتێکە بیری لێ دەکەمەوە. من ئەو باشچاوشە...م کوشت.»

ئایمۆ پرسی: «لەکاتی دان پێنان چی دەڵێی؟»

– «دەڵێم لەو گوناهە پاکم بکەوە، باوکە، من باشچاوشێکم کوشتووە.» هەموومان پێکەنین.

پیانی: «ئەو مرۆڤێکی ئاژاوەخوازە. هەرگیز ناچێتە کلێسەوە.»

(بۆنیلۆ): «پیانیش ئاژاوەخوازە.»

لێم پرسی: «ئایا ئێوە بەڕاستی ئاژاوەخوازن؟»

– «نەخێر، تێنیتا، ئێمە سوسیالست خوازین. خەڵکی (ئامۆلا)ین قەت هاتوویتەوێ؟»

– «نەخێر.»

– «بەعیسا جێگایەکی خۆشە تێنیتا. پاش تەواوبوونی شەڕ وەرە وێندەر، هەندێ شتت نیشان دەدەین.»

– «هەمووتان سوسیالیستن.»

– «هەمووی سوسیالیستە.»

– «شارێکی خۆشە؟»

– «دڵارایە. شاری وا خۆشت لە ژیانتا هەر نەدیوە.»

– «چۆن بوون بەسوسیالیست.»

– «ئێمە هەموومان سوسیالیستین. هەموو کەسێ سوسیالیست خوازە هەردەم سوسیالست خواز بووین.»

– «تێنیتا وەرە وێ، تۆش دەکەین بەسوسیالیست.»

ڕێگاکە لە ڕامان بۆ لای چەپ دەسووڕایەوە، گردێکی بچووکی لێ بوو لە پشت شوورەیەکی بەردین باخچەی سێو هەبوو. لەو شوێنەی ڕێگاکە بەسەر گردەکە دەکەوت لەقسەکردن وەستاین. زۆر بەخێرایی پێکەوە ڕۆیشتین. وەک بڵێی قۆشمە لەگەڵ کات بکەین.

30

پاشان هاتینە سەر ڕێگایێ کە دەچووەوە سەر ڕووبارێ. ڕیزێکی درێژ لە ئوتومبیل و ترێلە و عەرەبانە بەجێماوەکان، لەو سەری ڕێگاکەوە تا دەگەیە پردەکەوە ڕیز ببوون. کەس دیار نەبوو و ئاوی ڕووبارەکەش زیادی کردبوو. پردەکە لە ناوەڕاستەوە تەقێنرابووەوە. تاقە بەردینەکەی پردەکە نقوم ببووە ناو ئاوە هەڵساوەکە. ئاوێکی قوڕاوی بەسەریدا دەڕۆیشت، چووینە سەر کەناری ڕووبارەکە لە بوارێک دەگەڕاین تا پیایدا بپەڕینەوە دەمزانی گەر بەرەو پێشتر بچین، پردێکی هێڵی شەمەندەفەر لەو سەرییەوە هەیە دەتوانین پیایدا بپەڕینەوە. پیادەڕێیەکە تەڕ و قوڕاوی بوو. هیچ

تیپێکی سەربازیمان نەبینی تەنیا ترێلە بەجێماوەکان و زەخیرەکانیان نەبێ، بەدرێژایی ڕۆخی ڕووبارەکە، هیچ دیار نەبوو، تەنیا دەوەنە تەڕەکان و عاردێکی قوڕاوی نەبێ. بەقەراخی ڕووبارەکە ڕۆیشتین تا لە دواییدا پردەکەی هێڵی شەمەندەفەرمان بینی. ئایمۆ گوتی: «پردێکی چەند جوانە!»

پردێکی ئاسنی درێژ و ساکاربوو لەسەر بەستێ(١) دروست کرابوو. گوتم: «وا باشە بەپەلە بپەڕینەوە، بەرلەوەی بۆردومانی بکەن و بیڕووخێنن. پیانی گوتی: «کەس لێرە نەماوە بیڕووخێنێ، هەموویان ڕۆیشتوون.»

بۆنیلۆ گوتی: «لەوانەیە مینی لێ داندرابێتەوە. تێنیتا تۆ لە پێشدا بپەڕەوە.»

ئایمۆ: «گوێ لەو ئاژاوەچییە بگرە. پێی بڵێ با ئەو لە پێشدا بپەڕێتەوە.»

گوتم: «من دەپەڕمەوە باوەڕناکەم مینی وا لێ داندرابێتەوە بەقورسایی پیاوێ بتەقێتەوە.»

پیانی گوتی: «دەبینی ئەوەیە مێشک. تۆ بۆچی هۆشت نییە ئەی ئاژاوەچی؟.»

بۆنیلۆ: «گەر هۆشم هەبوایە لێرە نەدەبووم.»

– «ئەمەیان زۆر جوانە، تێنیتا.»

گوتم: «ئەمەیان جوانە.»

لە پردەکە نزیک بووینەوە جارێکی تر ئاسمان هەوری هێنایەوە، کەمێ بارانی لێ دەهات. پردەکە درێژ و پتەو دیاربوو. بەسەر لێواری پردەکە هەڵگەڕاین.

گوتم: «یەک بەدوای یەک وەرن.»

دەستم بەپەڕینەوە کرد. بەدوای بەربەست و وایەر یا هەر نیشانەیەکی تەقینەوە گەڕام، گەر هەبێ بەڵکو بەرچاوم کەوێ بەڵام هیچم بەرچاو نەکەوت. سەیری کەلێنی تەختەکانم دەکرد. ئاوی ڕووبارەکە قوڕاوی و تیژڕۆ بوو. زۆر لە دوورەوە لە دەشتە شێدارەکەدا، لەبەر بارانەکە (ئۆدین)م بەدی کرد. لەسەری پردەکەوە سەیری دواوەم کرد پردێکی تر لەسەر ڕووبارەکە هەبوو. کە تەماشام کرد ئوتومبیلێکی زەردی ڕەنگ قوڕاوی بەسەردا دەپەڕییەوە. تەنیشتەکانی پردەکە بەرزبوون بۆیە هاکا لەبەر چاوان گوم بوو. بەڵام سەری شوفێرەکە و پیاوێکی تەکی، لەگەڵ سەری دوو پیاوی تریشم بینی لە دواوە دانیشتبوون. هەموویان کڵاوزرێی ئەڵمانیان لەسەربوو. ئوتومبیلەکە لە پردەکە پەڕییەوە لە نێوان دارودرەخت و ئوتومبیلە بەجێماوەکاندا بزر بوو. دەستم بۆ ئایمۆ لەقاند، کە دەپەڕییەوە و ئەوانی تری بەدوادا بێن. خۆم لەسەر زەوی لە تەنیشت لێواری هێڵی شەمەندەفەر مات کرد، ئایمۆش هات خۆی لەسەر زەوی لەگەڵ من مات کرد. لێم

(١) بەست: لەجیاتی (dry nier) بەکارهاتووە چونکە تەنیا لە زستان و بەهاردا ئاو بە بەستدا دەڕوا.

پرسی: «ئوتومبیلەکەت بینی؟»

- «نەخێر، سەیری تۆمان دەکرد.»
- «ئوتومبیلێکی دەستەی ئەڵمانی لە پردەکەی ئەو سەر پەڕینەوە.»
- «ئوتومبیلی دەستەی ئەڵمانی؟»
- «بەڵێ.»
- «ئەی مریەمی پیرۆز.»

ئەوانی تریش هاتن لە تەنیشت لێوارەکە لەنێو قوڕ خۆیان مات کرد. لە هێڵی شەمەندەفەرەکەوە سەیری پردەکە و، ڕیزە دارەکان و، مەتەرێز و، ڕێگاکەمان دەکرد.

- «لەو بڕوایە دای کە ڕێگەی گەڕانەوەمانیان لێ گرتبێن، تێنیتا؟»
- «نازانم هەر ئەوەندە دەزانم ئوتومبیلێکی ئەڵمانی بەسەر ڕێگاکەدا تێپەڕی.»
- «تۆ گاڵتە ناکەی تێنیتا؟ شتێکی عەنتیکەت لە مێشکا ناخولێتەوە؟»
- «گاڵتەت پێ نێ. بۆنیلۆ؟»

پیانی گوتی: «ڕاتان لەسەرە سەرو پێکێ بخۆینەوە؟ گەر ڕێگەمان لێ گیرابێ وا چاکە سەرو پێکێ بنۆشین.»

مەتارەکەی دەرهێنا و سەری فلینەکەی کردەوە.

ئایمۆ دەستی بۆ ڕێگاکە درێژ کرد و گوتی: «سەیرکە، سەیرکە!»

لەو سەری پردە بەردینەکەوە توانیمان چەند کڵاوزرێیەکی سەربازی ئەڵمانی بەدی بکەین، دەجوولانەوە. خۆیان بۆ پێشەوە داهێنابووەوە بەهێواشی دەڕۆیشتن لە باری زۆر نائاساییدا بوون. تا لە پردەکە پەڕینەوە چاومان لێیان بوو. لە پۆلی پایسکل سواران بوون. ڕووی ئەو دوانەی پێشەوەم بینی، ڕوومەت سوور و لەش ساغ دیاربوون. کڵاوەکانیان داکشابووە سەر نێوچەوانیان و دەموچاویان. تفەنگەکانیان لە پایسکلەکانیان قایم کرابوو. نارنجۆکەکانیان بەقایشەکانیان شۆڕببووەوە، کڵاوەکانیان و جلە بۆرە سەربازییەکانیان تەڕببوون. هێدی هێدی بەسواری پایسکلەکانیان دەڕۆیشتن. تەماشای پێش و ڕاست و چەپەی ڕێگەکەیان دەکرد. دوو سوار لەبەراییدا، چوار لەڕیز یەک و پاشان دووی تر. پاشان ژمارەیێ نزیکەی دوازدە، پاشان دوازدەی تر پاشان یەک یەک بەتەنیا دەهاتن، نقەیان لێوە نەدەهات، بەڵام ئێمەش لەبەر هاژەی ڕووبارەکە گوێمان لە هیچ نەدەبوو. لەبەر چاوان بزربوون. گەیشتنە ئەو سەری ڕێگاکەوە.

ئایمۆ گوتی: «ئەی مریەمی پیرۆز.»

پیانی: -«ئەوانە ئەڵمانی بوون. نەمساوی نەبوون.»

گوتم: «بەڵام بۆچی کەس نییە بەراییان لێ بگرێ؟ ئەی بۆچی پردەکەیان

نەتەقاندۆتەوە؟ بۆچی هیچ ڕەشاشێکیان لەسەر ئەم لێوارانە دانەناوە؟»

بۆنیلۆ: «تۆ خۆت پێمان بڵێ. تێنیتا.»

زۆر تووڕە ببووم گوتم: «هەموو ڕەفتارێکیان بەشێتییە لە خوارەوە پردێکی بچووکیان تەقاندۆتەوە. کەچی ئەم پردەیان لەسەر ئەم ڕێگا سەرەکییە بەجێهێشتووە و نەیان تەقاندۆتەوە. کوا ئەوانە لەکوێن؟ بۆ هەوڵ نادەن ڕایان گرن.»

بۆنیلۆ: «خۆت وەڵامان بدەوە. تێنیتا»

بێدەنگ بووم، ئەوە بەهیچ جۆرێ ئیشی من نییە. ئەوەی ئیشی من بوو، ئەوەی لەسەرم پێویست بوو دەبوایە لەگەڵ سێ ئوتومبیلە فریاگوزارەکان بگەمە (پۆردینون). لەم کارەش سەرنەکەوتم. ئەوەی لەسەرمە ئەنجامی بدەم. دەبێ بگەمە (پۆردینون) لەوانەشە نەگەمە (ئۆدین) قیروسیا... گەر نەشتوانم. بەڵام گرینگ ئەوەیە دەبێ بێدەنگ بم و نەکوژرێم و نەگیرێم.

بە (پیانی)م گوت: «زەحمەت نەبێ سەری مەتارەکەت ناکەیتەوە؟» مەتارەکەی دامەدەست و فڕێکی گەورەم لێ فڕ کرد. گوتم:

- «وا چاکە بڕۆین. هەر چەندە پێویست بەپەلە ناکا. دەتانەوێ شتێ بخۆم؟»

بۆنیلۆ گوتی: «ئێرە جێگای مانەوە نییە.»

- «دەباشە بابڕۆین.»
- «ئایا ئەولایە بگرین تا نەمان بینن؟»
- «واچاکە لەسەرەوەی ڕێگاکەوە بڕۆین. لەوانەیە هەر بەسەر ئەم ڕێگاوە بێن ئێمەش نامانەوێ ئەوان بگەنە سەر سەرمان. بەر لەوەی بیانبینین.»

بەڕێگەی شەمەندەفەردا ڕۆیشتین. دەشتی نمدار لە هەردوولاماندا درێژ ببووەوە لە دووری دەشتەکەدا گردی (یۆدین) بەدی کرا. سەربانی خانووەکانی سەر گردەکە ڕمابوو. قوللەی زەنگ و قوللەی سەعاتی کلێسەمان لێ دیاربوو. بنە دارتووێکی زۆر لە کێڵگەکاندا هەبوون. چاوم بەهێڵێکی شکاوی پەککەوتووی شەمەندەفەر کەوت. تەختەدارەکانی ژێر ئاسنەکە فڕێ درابوونە سەر لێواری ڕێگاکە.

ئایمۆ گوتی: -«خۆتان مات کەن. خۆتان مات کەن.»

لەسەر لێوارەکە خۆمان بەعاردی دادا دەستەیەکی تری پایسکل سوار بەسەر ڕێگەکەدا تێپەڕین. لە لێواری ڕێگەکەوە سەیرم کردن. بەرەوپێش دەچوون دوور کەوتنەوە.

ئایمۆ گوتی: -«ئێمەیان بینی بەڵام ڕەت بوون.»

بۆنیلۆ: -«لێرە دەکوژرێین تێنیتا.»

گوتم: -«ئێمەیان ناوێ. بەدوای شتی تردا دەگەڕێن. ئەوکاتە ئەم هێڵەی

شەمەندەفەر ڕاستەوخۆ بەرەو شار دەچوو. بەناو کێڵگەیەکی نزمدا دەچوو. هێڵێکی تری شەمەندەفەرمان لە پێش خۆماندا بینی، بۆ باکووریش ڕێگا سەرەکییەکە بوو کە پایسکل سوارمان لەسەر بینی، بۆ باشووریش ڕێگایەکی ناسەرەکی بچووک هەبوو بەناو کێڵگەکاندا تێپەڕ دەبوو، کە لە هەردوولای دارودرەخت بوو.

خۆم وام بەچاک زانی لای باشوور بگرینە بەر و بەدەوری شاردا بسووڕێینەوە، بەڕێگاکە دەشتەکە ببڕین و بەرەو (کامپۆفۆرمیو) وە دەشتوانین لە ڕێگا سەرەکییەکە دوور کەوینەوە بچینە (تاگلیەمینتۆ) بەمەرجێ ڕێگا سەرەکییەکانی پشت (ئۆدین) بگرینەبەر. دەمزانی کە ژمارەیەکی زۆر لاڕێ لەنێو دەشتەکەدا هەبوون. لەسەر لێوارەکە هاتینە خوارەوە. گوتم: «وەرنە دوام.»

دەمانتوانی بەرەو لاڕێیەکان بڕۆین. بەرەو باشووری شار بکشێین. هەموومان لەسەر لێواری ڕێگاکە دابەزین. لەلاڕێیەکەوە گوللەیەکمان ئاڕاستەکرا. گوللەکە لە قوڕی لێوارەکە چەقی.

هاوارم کرد: «بگەڕێنەوە دواوە.»

بۆ لێوارەکە گەڕامەوە. لەناو قوڕدا خزیم شوفێرەکان لەبەراییمدا بوون. ئەوەندەی خوا تینی دابوومێ بەخێرا و بەپەلە بەرەو سەر لێواری ئاسنەڕێیەکە چووم. کاتێ ئامیۆ دەیویست لە لێوارەکە بپەڕێتەوە ڕەتی برد و بەلا داهات و دەواو دەم بەربۆوە. بۆ لایەکەی تر ڕامان کێشا وەرمان گێڕایە سەر پشت. گوتم: «دەبێ سەری بەرزکەینەوە.»

پیانی ئەوی جوولاند و سەری بەرزکردەوە. ئامیۆ لەناو قوڕدا لەلایەکی سەر لێوراەکەوە کەوتبووە گۆڕێ. پێیەکانی بەرەو خوار چووبوون خوێن بەناڕێکی لەگەڵ هەناسەی فرچلەی دەکرد. ئێمە هەرسێکمان دەست لە ئەژنۆ لەژێر باران لەسەرسەری هەڵتوترکاین. گوللەکە بەپشت ملی کەوتبوو. بەرەو لای سەری چووبوو لەژێر چاوی ڕاستییەوە هاتبووە دەرەوە. لەوکاتی ویستم خوێنەکەی لە هەردوو جێگە بریندار بووەکەی ڕابگرم، مالْئاوایی کرد. پیانی سەری (ئامیۆ)ی لەسەر زەوی دانا. دەموچاوی بەپارچە پەڕۆکێکی تیماری سڕییەوە و وازمان لێ هێنا.

پیانی گوتی: «ئەو...»

گوتم: «ئەڵمانی نەبوون. نابێ هیچ ئەڵمانییێ لێرە هەبێ.»

پیانی گوتی: «ئیتاڵین. ئیتاڵیانی.»

ئەم وشەیەی دوایی وەکو نازناوێ بەکارهێنا.

بۆنیلۆ هیچی نەگوت، لە تەنیشت ئامیۆ دانیشتبوو، بەڵام تەماشای نەدەکرد پیانی شەپقەکەی (ئامیۆ)ی هەڵگرتەوە، لەسەر لێوارەکە غلۆر ببووە خوارەوە، لەسەر دەموچاوی دانایەوە. مەتارەکەشی دەرهێنا پیانی مەتارەکەی بۆ بۆنیلۆ ڕاگرت و، گوتی: «فڕێ ناخۆیتەوە؟.»

بۆنیلۆ گوتی: «نەخێر.»

ڕووی تێکردم و گوتی: «لەهەر دەقەیێ بوایە، دەبوایە لەسەر ئەم هێڵە ئەوەمان بەسەر هاتبایە...»

گوتم: «نەخێر، لەبەر ئەوەبوو، بەکێڵگەکەدا تێپەڕین؟»

گوتم: «ئەوانەی تەقەیان کرد ئیتاڵی بوون. ئەڵمانی نەبوون.»

بۆنیلۆ گوتی: «گەر ئەڵمانی بوانە هەموومانیان دەکوشت.»

گوتم: «ئیتاڵییەکان بۆ ئێمە زیاتر جێگەی مەترسین نەک ئەڵمانییەکان پاسەوانی پاشەوەی لەشکر لە هەموو شتێ دەترسێ. ئەڵمانییەکان خۆیان دەزانن. بەدوای چیدا دەگەڕێن؟»

بۆنیلۆ گوتی: «ئەوە لێکدانەوەیەکی دروستە تێنیتا؟»

پیانی گوتی: «ئێستا بۆ کوێ بچین؟ جێگەی مەترسی دەبێ گەر لەناکاو بێنە سەرمان.»

بۆنیلۆ: «من وا بەچاک دەزانم، لێرە بڕۆم و لەبەر چاوان نەبم.»

– «زۆر چاکە بەسەر هێڵی ئاسنیدا دەڕۆین.»

ئامیۆ پرسی: «لەو باوەڕەی بەساغی دەربچین؟»

– «مسۆگەر دەردەچین. هێشتا ژمارەیان ئەوەندە زۆر نەبووە. دەتوانین لە تاریکیدا بڕۆین.»

– «ئەم ئۆتومبیلە چی دەکرد.»

گوتم: «خوا دەزانێ.»

بەسەر ڕێگەی شەمەندەفەر لە ڕۆیشتن بەردەوام بووین. بۆنیلۆ لە ڕۆیشتنی ناو قوڕاوی سەر لێوارەکە ماندوو ببوو. گەڕایەوە هاتەوە لای ئێمە. ڕێگەی شەمەندەفەرەکە لە ڕێگە سەرەکییەکە دوور دەکەوتەوە بەرەو خوار دەکشا، ئیتر لە توانامان نەما بزانین چ بەسەر ڕێگایەکەوە ڕەت دەبێ. پردێکی بچووکی سەر کەندێ تەقێندرابووەوە، بەڵام بەسەر دینگەکاندا پەڕینەوە، لە ڕۆیشتن بەردەوام بووین. گوێمان لە دەنگی تەقە بوو. لەپێشەخۆمان گوێمان لەدەنگی تەقەبوو. هاتینە سەر ڕێگاکەی دواوەی کەندەکەوە.

– «وا چاکە لە جێگایێ خۆمان حەشار دەین. تا تاریک دادێ، ئەوکات گەر بتوانین بەرەو خوارووش بچین، بەسەلامەتی دەردەچین.»

بۆنیلۆ: «لە دەستیان دێ هەموومان بدەنە بەر ڕێژنەی گوللە، تاوەکو بسەلمێنن کە جاری پێشووش ڕاست بوونە تەقەیان کردووە. من ناچم ئەوان تاقی بکەمەوە.»

– «دەبێ شوێنێ لە نزیک (ئۆدین) بۆ خۆحەشاردان بدۆزینەوە. جا کاتێ تاریک دابێ دەست بەڕۆیشتن دەکەین.»

بۆنیلۆ: «کەوابێ بابڕۆین.»

دابەزینە لای باکووری لێوارەکە ئاوڕێکم لە دواوە دایەوە. ئایمۆ لە دامێنی لێوارەکە لەناو قوڕدا کەوتبوو. زۆر بچووک دیاربوو، باسکەکانی بۆ هەردوولا درێژ ببوون. قاچەکانیشی بەلەک پێچیان لێ بەسترابوو. پۆتینە قوڕاوییەکانیش بەرامبەر یەک بەقیتی وەستابوون. شەبقەکەی لەسەر ڕووی بوو وا پێدەچوو ماوەیەکی لە مێژە مردووە. باران دەباری. ئایمۆم وەک هەموو کەسێکی تر کەناسیم خۆش دەویست. کاغەزەکانی وا لەناو گیرفانمە، نامەیێ بۆ ماڵەوەیان دەنووسم.

لە دەرەوە لە بەراییمان لەناو کێڵگەکان خانوویێک هەبوو بەدارودرەخت دەور درابوو. ساختمانی ناو کێڵگەکەش لە بەرامبەر خانووەکە دروست کرابوو. تەلارێکی هەبوو لەسەر ئەستووندان ڕاگیرابوو.

گوتم: «واچاکە کەمێ لێک دووركەوینەوە. بەڵام خۆم لە پێشدا دەڕۆم.»

بەرەو لای خانووەکە چووم، لەناو کێڵگەکەدا پیادەڕێیێ هەبوو، کە بەکێڵگەکەدا تێپەڕ دەبووم، یەکێ، جا نازانم کە لەناو درەختەکانی نزیک خانووەکە وەیا لەناو خانووەکەوە، تەقەی پێوەناین. لە خانووەکە نزیک بوومەوە تا زۆر بەچاکی خانووەکەم بینی. تەلارەکە لەگەڵ کادینێکی دەرەوە تێکیان دەکردەوە. لە نێوان ئەستووندەکاندا کا دەهاتە دەرەوە. حەوشەکەی بەردڕێژ بوو، دارەکانیان بارانیان پیا دەچۆڕایەوە عارەبانەیەکی دوو تایەی گەورە جێ دەستەکانی ڕوو لە ئاسمان، لەبەر باران دانرابوو. هاتمە ناو حەوشەکە، پیایدا تێپەڕیم، لەبن تارمەی هەیوانەکەی ڕاوەستام، دەرگای ژوورەکە کرابووەوە، چوومە ژوورەوە پیانی و بۆنیلۆ بەدوامدا هاتن. ژوورەوە زۆر تاریک بوو گەڕامەوە ناندین، ئاگردانەکە خۆڵەمێشی تیابوو. قۆری لەسەر داندرابوو. بەڵام هیچی تیانەبوو. چاوم بەولاو بەولادا گێڕا هیچ خواردەمەنییەکم بەرچاو نەکەوت.

گوتم: «دەبێ لەناو کادینەکە پاڵکەوین. پیانی لەو باوەڕەی شتێ بدۆزینەوە و بیهێنینە ئێرە تا بیخۆین.»

پیانی: «سەرێکی پیادا دەگرم.»

بۆنیلۆ: «منیش دەگەڕێم.»

گوتم: «زۆر باشە. منیش سەر دەکەوم و سەیرێکی کادینەکە دەکەم.» پێبلکەیەکی بەردینم بینی لەتەک تەویلەی خانووەکەوە بەرزدەبووەوە. تەویلەکە لەبەر باران، بۆنێکی وشکی خۆشی لێ دەهات. مێگەل نەمابوو، لەوانەیە لەکاتی ڕاکردنیان لەگەڵ خۆیان ڕاپێچیان دابن، کادینەکە نیواو نیو بوو، سەرەوەی دوو پەنجەرەی تێگیرابوو یەکێکیان بەتەختە گیرابوو، ئەوی دیش کلاوڕۆژنەیەکی تەسکی بچووک بوو کە لەلای باکوورەوە بوو. کەلێنێکی لێژی تیابوو تا لەوێوە کا بۆ مێگەل فڕێ بدەنە خوارەوە. تەختەداری درێژیش لە جێگا بۆشەکە تێک پەڕێندرابوون و تا سەر عەردەکەی ئەو شوێنە درێژ ببوونەوە کە عارەبانەکان دەهاتنە ژێریەوەی کە لە کاتی کاتێفڕێدان بەرزدەکرانەوە تا

کایان تێ بکرێ. گوێم لە ترپەی باران بوو کە بەسەربانەکە دەکەوت. بۆنی کام بۆهات. کاتێ چوومە خوارەوە. بۆنێکی پاکی شیاکەی وشکی ناو تەویلەکەم کرد. توانیمان تەختەدارێک هەڵگرین لە پەنجەرەی لای خوارەوە تەماشای حەوشەکە بکەین. پەنجەرەکەی تریش بەسەر ئەو کێڵگەیەی دەڕوانی کە بەرەو باکوور دەکشا. بەهەریەکێ لەم پەنجەرانەوە دەمانتوانی سەرکەوینە سەر بانەکە. پاشانیش دابەزینە خوارەوە. یا بەکەلێنە لێژەکەی کادینەکە دابەزین. ئەگەر پێبلکەکە بەکار نەهاتبا. کادینێکی گەورەبوو دەمانتوانی لەناو کایەکەی خۆمان حەشار دەین، ئەگەر گوێمان لە پێخوستی هەر کەسێک بوایە. واپێدەچوو جێگەیەکی چاک بێ. دڵنیابووم کە دەمانتوانی بەرەو خوار بڕۆین ئەگەر تەقەمان لێ نەکرابوا. ئەستەم بوو ئەڵمانییەکان لەم ناوچەیەدا هەبن. ئەوان لە باکوورەوە دەهاتن، لە ڕێگەی (سفیدال)ەوە دەهاتنە خوارەوە. نەدەکرا لە باشوورەوە بێن. ئیتاڵییەکانیش زیاتر جێگەی مەترسی بوون. لە خۆیان دەترسان، هەر شتێکیان بدیبا ئاگربارانیان دەکرد شەوی ڕابردوو لە کاتی کشانەوە بیستم ژمارەیێ ئەڵمانی بەجلوبەرگی ئیتاڵی لە باکوورەوە هاتوونەتە ناو سوپای کشاوە. باوەڕم بەم قسەیە نەکرد، ئەمەش هەر شتێکە لەو بابەتانەی کە هەموو جار لەسەر بەرگوێمان دەکەوێ، ئەمەش شتێکە دوژمن بەرامبەرت بەکاری دێنێ. ئێمەش هیچ کەسێکی وا ناناسین بەجلوبەرگی ئەڵمانی چووبێتە ناوەوانەوە تا سەر لەوان تێک بدا. لەوانەشە وایان کردبێ بەڵام ئەمە زەحمەت بوو. باوەڕناکەم ئەڵمانییەکان وابکەن. ناچار نین وا بکەن، پێویست بەوە ناکا سەر لە سوپا کشاوەکەمان تێک بدەین. قەوارە و گەورەیی سوپاکە و کەمی ڕێگاکان وای کردووە ئەم پروپاگندەیە بڵاوببێتەوە. کەس فرمانی دەرنەکردووە. لە ئەڵمانییەکانیش بگەڕێ بۆ خۆیان و خوایان. سەرەڕای ئەوەش ئاگربارانمان دەکەن و وادەزانن ئێمە ئەڵمانین. (ئایمۆ)یان کوشت. خۆ کایەکەش بۆنی خۆش بوو. پاڵکەوتنیش لەناو کای کادینەکە بەس بوو بۆ ئەوەی زەلیل و مەلوولی ساڵانی ڕابردووت لە بیر بەرێتەوە. لەناو کایەکە لێ درێژ بووین و قسەمان دەکرد بەقرمە چۆلەکەمان دەکوشت. کاتێ لەسەر سێگۆشەیەکی کراوەی سەر دیواری کادینەکە دەنیشتن. ئەو کادینە ئێستا نەماوە. لەماوەی ساڵێکدا دارستانەکەی داری شۆکرانیان هەموو بنبڕ کرد. جگە لە کۆڵکەکان و سەر لقی وشک و داری سووتەمەنی هیچی تر نەمایەوە.

ناتوانی بگەڕێتەوە دواوە. گەر بۆ پێشەوە نەچین چی ڕوو دەدا؟ هەرگیز ناگەڕێینەوە میلانۆ؟ گەر گەڕاینەوە چی دەبێ؟ گوێم بۆ تەقە شل کرد. لە باکوورەوە بەئاڕاستەی (ئۆدین)ەوە هاوێشترا. دەنگی ڕەشاشیش گەیشتە گوێم. بۆردومانی تۆپی بەدواوەبوو. ئەمەش بێ ئەسەر نییە.

لەوانەیە لە تیپی سەربازییان بەسەر ڕێگاوە دیبێ. لەلا پەنجەرەیەکی کادینەکەوە سەیری خوارەوەم کرد بینیم پیانی لە نزیک جێگای کا بارکردن وەستاوە. دوو پارچە

باسترمەی درێژ و گۆزەیەک و دوو شووشەی مەی لەبن هەنگڵیەوە هەڵگرتبوو.

گوتم: «سەرکەوە، ئەوەتە پێبلکە.»

دوایی زانیم دەبێ لەبەر شتەکان یارمەتی بدەم. دابەزیم، لەبەر پاڵکەوتن لەناو کایەکە مێشکم لای خۆم نەمابوو، مەیلەو خەوتبووم.

پرسیم: «کوا بۆنیلۆ؟»

گوتی: «ئێستا پێت دەڵێم.»

بەنەردەبانەکە سەرکەوتین هەرچییەکی لامان بوو لەسەر کایەکەمان دانا. (پیانی) قەڵەمبڕەکەی خۆی دەرهێنا قەپاغە تەپەدۆرەکەی، بەسەرە تەپەدۆر هەڵگرەکە کردەوە. سەری بوتڵە مەیەکەی کردەوە.

گوتی: «سەر مۆرە. دەبێ باش بێ.»

زەردەخەنەیەکی گرت:

پرسیم: «بۆنیلۆ لە کوێیە؟»

پیانی سەیرێکی منی کرد و گوتی: « ڕۆیشت. تێنیتا. چوو خۆی بدات بەدەستەوە.»

هیچم نەگوت.

– «لەوە دەترسا بکوژرێ.»

بوتڵەکەم هەڵگرت و نوقەم لێوە نەهات.

– «خۆ دەبینی، ئێمە هەرگیز بڕوامان بەشەڕ نییە تێنیتا؟»

پرسیم: «ئەی تۆ بۆچی نەڕۆیشتی؟»

– «نەمویست تۆ بەجێ بێڵم.»

– «بۆ کوێ چوو؟»

– «نازانم. تێنیتا، دەزانم ڕۆیشت.»

گوتم: «زۆر باشە باسترمەکە لەت ناکەی؟»

پیانی لەبەر ڕووناکی کزەکەوە سەیرێکی کردم و گوتی: «کە قسەم لەگەڵ دەکردی لەتم کرد.»

لەناو کایەکە دانیشتین. باسترمەکەمان خوارد و مەیەکەمان خواردەوە. لەوانەیە ئەو مەیەیان بۆ کاتی زەماوەند هەڵگرتبێ. زۆر کۆن بوو. لە کۆنیان ڕەنگیان نەمابوو.

گوتم: «(لوێگی) تۆ لەم پەنجەرەوە سەیری سەرەوە بکە، منیش لە پەنجەرەکەی ترەوە تەماشای دەرەوە دەکەم.»

هەریەک لە ئێمە بوتڵێکمان هەبوو، تیایدا دەمانخواردەوە. من بوتڵەکەی خۆمم هەڵگرت و لەسەر زگ لەناو کایەکە لێڕاکشام. لە کلاوڕۆژنەکەوە سەیری ناوچە تەڕ و

شێدارەکەم کرد. خۆشم نەمدەزانی چاوەڕوانی دیتنی چ دەکەم لە کێڵگە و دارتووە ڕووتەکان و باران بترازێ هیچی ترم نەدیت.

مەیەکەم خواردەوە. بەڵام سەری نەگرتم. ئەم مەیەیان لەزۆر لەمێژەوە هەڵگرتبوو، لەبەر کۆنی باشی و ڕەنگەکەی لەدەست دابوو. دەرەوە تاریک داهات، تاریکی خێرا ناوچەکەی داگرت. شەوەکەی لەبەر باران شەوە ڕەشە بوو، کە تاریک داهات، سەیرکردنە دەرەوە هیچ سوودی نەما. بۆیە چوومە لای پیانی. پیانی خەوی لێ کەوتبوو. منیش خەبەرم نەکردەوە. بەینێک لە تەنیشتی دانیشتم. پیانی پیاوێکی کەتە بوو، خەوێکی خۆشی لێکەوتبوو. پاش ماوەیێ خەبەرم کردەوە و بەڕێ کەوتین. ئەوێ شەوێ، شەوێکی زۆر سەیر بوو. خۆشم نازانم چاوەڕوانی چیم کرد... مردن و تەقەکردن و لە تاریکی ڕاکردن... بەڵام هیچ ڕووی نەدا چاوەڕێمان کرد. لە دواوەی چاڵێکەوە لە نزیک ڕێگا سەرەکییەکەوە ڕاکشابووین بەتالیۆنەکی ئەڵمانی تێپەڕی، پاش ئەوەی تێپەڕبوون ئێمە لە ڕێگاکە پەڕینەوە و بەرەو باکوور ڕۆیشتین. دووجار لەژێر ڕێژنەی بارانەوە لە ئەڵمانییەکان نزیک بووینەوە. بەڵام ئێمەیان نەدیت.

لەلای باکوورەوە بەشارەکە تێپەڕین، بێ ئەوەی ئەوەی نێوی ئیتاڵی بێ ببینین. پاش ماوەیەکی کەم هاتینە سەر ڕێچکەی سەرەکی کشانەوەکە. هەر ئەوێ شەوێ بەپێ بەرەو (تاگلامیتۆ) ڕۆیشتین. لەو باوەڕەدا نەبووم کە هێزە کشاوەکە ئەو هێزە زەبەلاحە دەرچێ.

خەڵکی گوندەکانیش شان بەشانی سوپایەکە دەکشانەوە. تاخوا ڕۆژی کردەوە ئێمە هەر لەسەر پێیان ڕۆیشتین. لە ڕۆیین بەپێش ئوتومبیل کەوتبووین. قاچەکانم ژانیان دەکرد، لاکەشم لێوە دەهات بەڵام ماوەیەکی باشمان بڕیبوو. خۆ بەدەستەوەدانی (بۆنیلۆ) لەوپەڕی گێلاتی بوو. هیچ مەترسیێ لەگۆڕێ دانەبوو. بەنێوانی دوو سوپادا تێپەڕین بێ ئەوەی هیچ شتێکمان بەسەر بێ. ئەگەر ئایمۆ نەکوژرابا هەستمان بەهیچ مەترسیێ نەدەکرد. هیچ کەسێ ئێمەی سەغڵەت نەکرد، کاتێ لەبەر چاوان بەتەنیشت ڕێگای هێڵی ئاسنی دەرۆیشتین.

کوشتنی (ئایمۆ)ش لەناکاو و بێ هۆ بوو. لەخۆمم پرسی ئاخۆ دەبێ (بۆنیلۆ) لەکوێ بێ؟

پیانی پرسی: «تێنیتا چۆنی؟»

لە تەنیشت ڕێگاوە دەڕۆیشتین، کە پڕ ماشین و سەرباز بوو.

– «زۆرباشم»

– «لەڕۆیشتن زۆر ماندوو بوویم.»

– «باشە، هەر ئەم قۆناغەمان ماوە، دڵ لەدڵ مەدە.»

– «بۆنیلۆ گێل بوو»

- «بەڕاستی گێل بوو.»
- «تۆ بەرامبەر ئەم کردەوەیە چی دەکەی تێنیتا؟»
- «نازانم.»
- «ناتوانی بەدیلی لە قەڵەم بدەی؟»
- «نازانم.»
- «دەزانی گەر شەڕ بەردەوام بێ، ئەوا خێزانەکەی زۆر ئازار دەدەن؟»

سەربازێ گوتی: «شەڕ بەردەوام نابێ، دەچینەوە ماڵی خۆمان، شەڕ دوایی هات.»

- «هەموو کەس دەچێتەوە ماڵی خۆی.»
- «هەموومان دەچینەوە ماڵی خۆمان.»

پیانی گوتی: «وەرە تێنیتا.»

دەیەویست پێشیان بکەوێتەوە.

- «تێنیتا؟! تێنیتا کێیە؟ (ئەبا سۆگلی یوفیسیالی)[1] بڕووخێن ئەفسەرەکان.»

پیانی باسکی گرتم و گوتی: «واچاکە بەناوی خۆت بانگت بکەم. لەوانەیە گیروگرفتمان بۆ پەیدا بکا. هەندێ لە ئەفسەرەکانیان گوللە باران کرد.»

پێشیان کەوتینەوە. لەسەر گفتوگۆی خۆمان بەردەوام بووین.

گوتم: «ڕاپۆرتێکی وا نانووسم کە گیروگرفت پەیدا ناکا بەڵام مەزندەم بۆی ناچێ تەواو ببێ، خۆ گەر تەواو بێ لەخۆی باشتر نییە.»

گوتم: «بەم زووانەش لەمە دەگەین.»

- «باوەڕناکەم کە تەواو بووبێت. هەموو وای بۆ دەچێ کە تەواو بووە، بەڵام من باوەڕ ناکەم.»

سەربازێ: «(ڤیڤالاپیس)[2] بژی ئاشتی، دەگەڕێینەوە ماڵەوە.»

پیانی گوتی: «وا تفەنگەکانیان فڕێ دەدەن. هەر لە ڕۆیشتن لە خۆیان دەکەنەوە و بەعاردی دادەدەن. پاشان هاوار دەکەن.»

- «دەبێ تفەنگەکانیان لای خۆیان بمێنێ.»

- «وا دەزانن گەر تفەنگەکانیان فڕێ بدەن ناتوانن بیانخەنەوە شەڕ.» کاتێ لە تاریکی و لەبەر باراندا بەسەر لایەکی ڕێگاکە دەڕۆیشتین ژمارەیەکی زۆر سەربازانی هێزەکەم بینی هێشتا تفەنگەکانیان لا مابووەوە لەسەر چاکەتەکەیان قیت ببووەوە.

ئەفسەرێک هاواری کرد: «تۆ لەکام لیوای؟»

(١) ئەم دەستەواژەیە بەئیتاڵییە واتە «دەگەڕێینەوە ماڵی خۆمان.»

(٢) ئەم دەستەواژەیە بەئیتاڵییە واتە «بژی ئاشتی.»

یەکێ لێی هاتە وەڵام و گوتی: «بری گاتە دی پیس- لە لیوای ئاشتی.»

ئەفسەرەکە هیچی نەگوت. «ئەو چی دەڵێ؟ ئەفسەرەکە چ دەڵێ.»

- «بڕووخێن ئەفسەرەکان. ڤیڤالاپیس.»

پیانی گوتی: «وەرە!.»

بەتەنیشتی دوو ئوتومبیلی فریاگوزاری بەریتانی لە نێوان کۆمەڵێک ئوتومبیلی بەجێماودا تێپەڕین.

پیانی گوتی: «هی کوریزیان. ئەم ئوتومبیلانە دەناسمەوە.»

- «لە ئێمەیان زیاتر بڕیوە.»
- «لە ئێمە زووتر دەستیان بەکشانەوە کردووە.»
- «دەبێ شوفێرەکانیان لە کوێ بن.»
- «لەوانەیە لە پێشمان بن.»

گوتم: «ئەڵمانییەکان لە دەوروبەری (ئۆدین)ەوە وەستاون، ئەم خەڵکە هەمووی دەبێ لە ڕووبارەکەوە بپەڕێتەوە.»

پیانی گوتی: «بەڵێ هەر ئەوەشە وای لێ کردووم بڕوام بەبەردەوامی شەڕ بێ.»

گوتم: «ئەڵمانییەکان لە توانیاندا هەیە. بچنە ناو (ئۆدین)، بەڵام ئەوەم لا سەیرە کە بۆچی نەچوونەتە ناو (ئۆدین)ەوە.»

- «نازانم، هیچ شتێ دەربارەی ئەم جۆرە شەڕە نازانم.»
- «وای بۆ دەچم کە چاوەڕێی هێزەکانی گواستنەوەبن.»

پیانی: «نازانم.»

پیانی بەتەنیا زۆر ڕووخۆش بوو، بەڵام کە لەگەڵ یەکێ قسەی دەکرد وشک و ڕەزاگران دەهاتە بەرچاو.

- «لۆگی ژنت هێناوە؟»
- «تۆ دەزانی من ژنم هێناوە.»
- «دەبێ هەر لەبەر ئەوەش بێ کە ناتەوێ بەدیل بگیرێی؟»
- «ئەوەیان هۆیەکە. تۆ ژنت هێناوە تێنیتا؟»
- «نەخێر.»
- «بیۆنیلۆش ژنی نەهێنابوو.»

گوتم: «ناتوانی هیچ دەربارەی پیاوی ژندار بڵێی. بەڵام بەلای من پیاوی ژندار هەر حەزدەکا بگەڕێتەوە لای هاوسەرەکەی.»

زۆر کەیفخۆش دەبووم کە دەربارەی ژن قسە کرابا.

پیانی گوتی: «ئەوە ڕاستە.»

– «قاچەکانت چۆنن؟»

– «زۆر بەسوێن.»

بەر لە تاریک و ڕوونی بەیانی گەیشتینە کەناری (تاگلیا مینتۆ)، شان بەشانی ڕووبارەکە، کە ئاوی لافاو بەرز ببووەوە، بۆ لای پردەکە ڕۆیشتین. هەموو ئوتومبیلەکان لەوێوە دەپەڕینەوە.

پیانی گوتی: «دەبوایە لە پتش ئەم ڕووبارەوە خۆیان ڕاگرتبایە.»

ئاوە هەڵساوەکە لە تاریکیدا بەرز دیاربوو. ئاوی ڕووبارەکە لە گێژەنە و کشان دابوو، پردە دارینەکە لەم بەرەوە بۆ ئەو بەر نزیکەی سێ چارەگە میل بوو. ئەو ڕووبارە ئاوی ئاسایی خۆی بەناو ڕێچکەیەکی تەنگەبەری ژێر بەردیندا، لە دووری ژێر پردەکەوە، دەڕۆیی. ئەوەندەی نەمابوو بگاتە داری پردەکە. شان بەشانی کەناری ڕووبارەکەوە ڕۆیشتین دوایی چووینە ناو ئەو قەڵەباڵغییەوە کە لەسەر پردەکە دەپەڕییەوە. بەئەسپایی لەژێر باران و لەبەرزی چەند پێیێ لەلافاوەکە، هەستم بەتەنگی جێگەکەمم کرد. سندووقێکی گوللە تۆپم کەوتە پێش ڕووی خۆم وەرگێڕایە لای پردەکە و سەیری ڕووبارەکەمم کرد لێرە بەدواوە نەمتوانی خێرا و خۆش بڕۆین هەستم بەماندووبوونێکی زۆر کرد. تۆزقاڵێ خۆشی و دڵفراوانیم لەو پەڕینەوەیەدا نەکەوتە دڵەوە. لە خۆمم دەپرسی: «ئەگەر فڕۆکە بەڕۆژ ئەم ناوچەیە بۆردومان بکا چ دەقەومێ؟

هاوارم کرد: «پیانی»

– «لێرەم. تێنیتا.»

لەناو قەڵەباڵغییەکەوە کەمێ لە پێشی من بوو. کەس فزەی لێوە نەدەهات، هەرکەسە بۆ خۆی عەودالّی پەڕینەوە بوو. تەنیا بیریان لەپەڕینەوە دەکردەوە. ئەوەندەمان نەمابوو بپەڕینەوە. لەوسەری پردەکەوە چەند ئەفسەرێک و قەرەبینادار لەهەردوولای پردەکەوە ڕاوەستابوون، لایتیان بەدەستەوەبوو. سێبەریان لە ڕووی ئاوی ڕووبارەکەوە بینی. کاتێ لێیان نزیک بوومەوە. ئەفسەرێکم بینی ئیشارەتی بۆ پیاوێکی نێو کاروانەکە کرد. کابرای قەرەبینادار بەدوایدا چوو. لە گەڕانەوەدا بەقۆڵبەستە پیاوەی هێنا. لە ڕێگا دووریان خستەوە. ڕووبەڕووی یەکتر بووین. ئەفسەرەکان یەکە یەکە دەیانڕوانییە پەڕیوەکان. جارجاریش قسەیان لەگەڵ دەکردن. لە پەڕیوەکە نزیک دەبوونەوە تا لە نزیکەوە لایتی لێ بدەن بەر لەوەی بەتەواوەتی بگەینە ئەم شوێنە پیاوێکی تریان لە پەڕیوەکان دەرهێنا. پیاوەکەم بینی پایەی کۆلۆنێل بوو یەکێکی پرچ خۆڵەمێشی قەڵەوی کورتە باڵا بوو، کاتێ لایتیان لێدا ئەستێرەکانی سەر قۆڵی ترووسکانەوە. قەرەبینادارەکە بردییە دوای هێڵی ئەفسەرەکان. کاتێ کەوتمە بەرامبەریان یەک یا دوانیان سەیریان دەکردم. دوایی یەکێکیان نیشانەی بۆ کردم، قسەی لەگەڵ قەرەبینادارێ کرد. قەرەبینادارەکە بەناو کاروانەکەوە هاتە لام و لەیەخەوە گرتمی.

پرسیم: «چیتە؟»

مستێکم لە ڕوومەتی دا، دەموچاویم لەژێر شەپقەکەی دیت سمێڵێکی قیتی هەبوو. خوێن لەڕوومەتی هاتە خوارەوە یەکێکی تر بەرەو لام هات. گوتم: «چیتە؟»

وەڵامی نەدایەوە، چاوەڕێی دەرفەتێ بوو تا بمگرێ، دەستم بۆ لاتریزەم درێژ کرد، تا دەست بگەینمە دەبانچەکەم.

– «نازانی ناتوانی دەست لە هیچ ئەفسەرێ بدەی؟.»

ئەوی تر لە دواوە خۆی تێکردم بەتوندی باسکمی بەرزکردەوە، جومگەی دەستمی لەگەڵ وەرسووڕاند، ئەوی تریش لەملەوە گرتمی. منیش نەمکردە نامەردی پێلەقەیەکم لە لوولاقی دا و چۆکم بەنێو گەلانی کەوت. گوێم لێ بوو یەکێ گوتی: «گەر دەستی وەشاند بیکوژە.»

– «ئەوە مانای چییە؟»

ویستم هاوار بکەم، بەڵام دەنگم ئەوەندە بەرزنەبوو، منیان بردە لایەکی ڕێگاکە.

ئەفسەرێ: «گەر دەستی وەشاند بیکوژن. بیبەنە دواوە.»

– «تۆ کێیی؟»

– «ئێستا دەزانی من کێم.»

– «تۆ کێیی؟»

ئەفسەرێ: «پۆلیسی جەنگی.»

– «بۆچی داوا ناکەن هەنگاوێ زیاتر بێمە پێشتر، لە جیاتی ئەوەی داوا لەم فڕۆکەیە(١) بکەن بمگرێ؟»

وەڵامیان نەدامەوە. ناچار نەبوون وەڵامم بدەنەوە. پۆلیسی جەنگی بوون. ئەفسەری یەکەم گوتی: «بیبەنە دواوە. لەگەڵ ئەوانی تر ڕای گرن. دەبینی ئیتاڵییەکان نا تەواو قسە دەکا.»

گوتم: «تۆش وەکو من ئاسا. تۆ...»

ئەفسەرەکە گوتی: «بیبەنە لای ئەوانی تر.»

منیان بردە ڕیزی دواوەی ئەفسەرەکان. لە خوارەوەی ڕێگاکە لە بەرامبەر کۆمەڵێ خەڵکی تر لە کێڵگەیەکی نزیک ڕووبارەکەوە ڕاگیربوون. کاتێ بۆ لایان چووین گوێمان لە تەقەیێ بوو. بریسکەی گوللە تەقێندراوەکەم بینی، بەڵام گوێم لەدەنگی دەنگدانەوەی گوللەکە نەبوو. چوار ئەفسەر پێکەوە لەوێ وەستابوون. پیاوێکیش لەبەر دەمیان. قەرەبینالەدەست لەملاو لەو لایانەوە وەستابوون. دەستەیەک سەربازی تریش

(١) فڕۆکە: بەگاڵتە پێکردن ئەو ناوە لە قەرەبینادارەکان دەنێت.

دەوریان بەقەرەبینالەدەست گیرابوو. چوار قەرەبینالەدەستی تریش لەتەک ئەفسەری دادپرس وەستابوون. خۆیان بەسەر تفەنگەکانیان دادابوو. شەبقەی گەورەیان لەسەر بوو. ئەو دوانەی منیان گرتبوو بۆ لای ئەوانەیان بردم کە چاوەڕێی لێپرسینەوە بوون. سەیری ئەو پیاوەم کرد کە ئەفسەرەکان پرسیاریان لێ دەکرد. پیاوەکە، کابرا کۆلۆنێلە قەڵەوە پرچ خۆڵەمێشەکە بوو، کە لەناو کاروانەکە هێنایانە دەرەوە. لێپرسەرەوەکان ڕوخسەتی هەموو جۆرە ڕەفتارێک و فرمانێکی دڵڕەقانەیان پێ درابوو. هەروەکو چۆن ئیتاڵییەکان دەستووری موکەرەمیان پێ درابوو کە تەقە لە خەڵک بکەن، کەسیش توانای تەقە لەوان کردنیان نەبێت.

– «ناوی تیپەکەت؟»

پیاوەکە ناوی تیپەکەی پێ گوتن.

– «ناوی پەلەکەت؟»

پێیانی گوت.

– «بۆچی لەپەلەکەت دابڕاوی؟»

وەڵامی نەداوە.

– «نازانی ئەفسەر دەبێ لەگەڵ تیپەکەی خۆی بێ؟»

وەڵامی دانەوە گوتی دەزانێ.

ئەمە هەموو بوو. ئەفسەرێکی تر قسەی کرد.

– «تۆ و نموونەی وەکو تۆ ڕێگەی بەربەرەکانی دەدەن پێ بنێتە ناو خاکی پیرۆزی باوکتەوە.»

کۆلۆنێلەکە گوتی: «بەیارمەتیت ڕێگەم بدە قسەیێ بکەم.»

– «لەبەر خۆفرۆشی تۆ و هی وەکو تۆ گوڵی سەرکەوتنمان لەدەست چووە.»

کۆلۆنێل پرسی: «قەت بەشداری کشانەوەت کردووە.»

– «ئیتاڵیا نابێ بکشێتەوە.»

لەبەر باران ڕاوەستابووین، گوێم بۆ ئەم قسانە شل کردبوو. ڕووبەڕووی ئەفسەرەکان وەستابووین و کابرای گیراو لە بەردەمان بوو کە کەمێ لە ئێمە دوور بوون.

کۆلۆنێل گوتی: «گەر دەمکوژن، تکایە یەکسەر بمکوژن بێ ئەوەی هیچ چیتر پرسیارم لێ بکەن، ئەم لێپرسینەوە زۆر بێ مانایە.» کۆلۆنێل ئەمەی گوت و خاچی لەسەر سینگی خۆی کێشا. ئەفسەرەکان پسەیەکیان پێکەوە کرد یەکێکیان شتێکی لەسەر پارچە کاغەزێ نووسی.

گوتی: «سەربازەکانی بەجێهێشتووە، دەبێ گوللەباران بکرێ.»

دوو قەرەبینادار. کابرای کۆلۆنێلیان بردە سەر ڕووبارەکە، لەبەر باران ڕۆیشتن.

پیاوێکی سەرکۆتی پیربوو، لە هەر لایەکی قەرەبیناداری دەڕۆیی. تەماشای گوللەبارانیم نەکرد. بەڵام گوێم لە دەنگی تەقەکە بوو. لێپرسینەوەیان لەگەڵ یەکی تردا کرد. ئەم ئەفسەرەش لەسەربازەکانی دابڕایە. ڕێگەی نەدرا هۆی دابڕانەکەیان بۆ ڕوون بکاتەوە کاتێ بڕیارەکەی خۆیان لەسەر کاغەزەکەوە خوێندەوە، دەست بەگوللە باران کرا. کە لەمەش تەواو بوون لێپرسینەوەیان لەگەڵ یەکێکی تردا کرد. ئەوان سووربوون لەسەر لێپرسینەوە لەگەڵ یەکی تر، لەو کاتەی کابرای پێشوویان ئاگرباران کرد. بەم شێوەیە ئاشکرا بوو نەیان دەتوانی هیچ شتێ بکەن. نەمزانی چی بکەم، چاوەڕێی لێپرسینەوە بم، یا بڕیاری ڕاکردن بدەم. تاوانەکەم ئاشکرایە (ئەڵمانی)م لە جلی(ئیتاڵی)م. چۆن بیردەکەنەوە ئەگەر مێشکیان کاری کردبایە. هەموو گەنج بوون. وڵاتی خۆیان ڕزگار دەکرد. سوپای دووەم سەرلەنوێ لە دەوروبەری (تاگلیمانتۆ) پێکهێنرایە. تاوانی دابڕان لە سەربازانەوە بگرە بەئەفسەرەوە ئاهەنگیان گوللەباران کرد. هەمان ڕەفتاریشیان لەگەڵ ئەو کەسانەشەوە دەکرد کە ئەڵمانی بوون بەجلی ئیتاڵی. ئەوان کڵاوی پۆڵایینیان لەسەر کردبوو. تەنها دوو کەسی لە ئێمە ئەو چەشنە کڵاوەیان لەسەر کردبوو. تەنیا دوو کەس لە ئێمە ئەم چەشنەیان هەبوو. هەندێ لە قەرەبینادارەکانیش ئەم چەشنەیان هەبوو قەرەبینادارەکانی تریش شەپقەی پانیان لەسەر نابوو. ناومان لێ نابوون (فرۆکە). لەبەر باران ڕاوەستابووین تاو ناتاوێ یەکێکیان بانگ دەکرد و دەیان کوشت. تا ئێستا هەر کەسێ لێپرسینەوەی لەگەڵ کرا بردیان کوشتیان. لێپرسەرەوەکان دادوەری بێ سۆز و دڵسۆزبوون. خاوەنی سزایەکی توندوتیژ بوون. بڕیار و ڕەفتاریان لە مردن دەرنەدەچوو، بێ ئەوەی هیچ مەترسییەکیان هەبێ. لێپرسینەوەیان لەگەڵ (کۆلۆنیل)ێک و سێ ئەفسەری تر کرد کە تاوێ لەمەوبەر هێنرانە ناو ئێمەوە.

سەیری قەرەبینادارەکەم کرد. سەیری پیاوە تازە هاتووەکانی دەکرد. هەندێکیش لە (کۆلۆنیل) ڕامابوون. منیش خۆم ئامادە کرد و لە نێوان دوو پیاواندا دەرپەڕیم و بەرەو ڕووبارەکە ڕام کرد، سەری خۆم داهێنایەوە، بەقەراغ ڕووبارەکەوە ڕۆیشتم و بەشەپە خۆم تێ هەڵدا ناوییەوە، ئاوەکەی زۆر ساردبوو، ئەوەندەی پێم کرا لەژێر ئاوەکە مامەوە هەستم کرد کە تەوژم دەم سوڕێنێ. ئەوەندە لەژێر ئاوەکە مامەوە تا هاتمە سەر ئەم ڕایە، کە تازە دەرەوە نابینمەوە و سەرکەوتنم بۆ نییە. دەقێ سەرکەتمەوە و هەناسەیەکم هەڵمژی، چوومەوە ژێر ئاوەکەوە، مانەوەم لە ژێرەوە بەجلوبەرگ و پۆستاڵەوە کارێکی ئاسان بوو، سەیرم نەدەکرد و نەشم دەویست قەراغی ڕووبارەکە ببینم. کە ڕام کرد تەقەم لێ کرا. کاتێ بۆ یەکەم جار سەر ئاو کەوتمەوە گوێم لە دەنگی تەقە بوو. لەو کاتەش گوێم لەتەقە بوو کە خەریک بوو سەر ئاو کەوم. ئێستا دەنگی هیچ تەقەیێ نایێ. تەختەدارەکە لەناو گێژەنەی تەوژمی ئاوەوە دەهەژایەوە بەدەستێک خۆم پێوە گرتبوو، سەیری قەراغی ڕووبارەکەم کرد، هەستم کرد کە بەتیژی و خێرا لەناو ئاوەکەوە دەڕۆیشتم، ژمارەیێ تەختەدار لەناو تەوژمی ئاوەکەدا بوو. ئاوەکەی تەزی بوو. بەنێو بیشەلانی سەر ئاوی دوورگەیەکدا ڕەت بوو تەختەکەم بەهەردوو دەستەوە گرت. لێ

گەڕام تا ئاوەکە لەگەڵ خۆی ڕام پێچی. قەراغ ئاوەکە لەبەر چاوان ون بوو.

31

مرۆڤ ناتوانێت بزانێت چەند لەناو ئاودا دەمێنێتەوە نەخوازەڵا کە تەوژمەکە تیژڕەو بێت. وا پێ دەچێ ماوەیەکی زۆر بێ کەچی لەوانەیە کەم بووبێت. ئاوەکە تەزی بوو و لەناو لافاوەکەدا زۆر شت تێپەڕین کە لە قەراغی ڕووبارەکەوە سەر ئاو کەوتووبن کە ئاوەکە هەستابوو. بەختم بەوە باش بوو تەختەدارێکی گەورەم چنگ کەوتبوو خۆمم پێوە گرتبوو. لە ئاوێکی تەزیدا درێژ ببووم. چەنەگەم لەسەر تەختەدارەکە بوو. بەو هەموو تێنەی خوا پێی دابووم دەستم پێوە گرتبوو، لە لەش ڕەقبوون دەترسام، بۆیە بەو هیوایە بووم خۆم بگەینمە گوێی ڕووبارەکەوە. بەپێچێکی درێژی ڕووبارەکە چووینە خوارەوە، خۆر خەریک بوو گزنگ بدا، بۆیە توانیم دەوەن و بیشەلان بەدرێژایی قەراغی ڕووبارەکە بەدی بکەم. دوورگەیەکی بیشەلانی لە پێشم بوو. ئاویش بەرەو قەراغی ڕووبارەکەوە دەکشا.

بەخۆم دەگوت، ئاخۆ دەکرێ پۆستاڵەکان و جلەکانم لەبەر بکەمەوە و هەوڵ بدەم ڕووەو قەراغەکە مەلە بکەم یان نا. بڕیارم دا وا نەکەم. بیرم لەهیچ نەدەکردەوە تەنیا لەوە نەبێ کە هەر چۆنێ بێ بگەمە کەنار ئاوەکە. ئەگەر بەپێخواسی بهاتبامە دەرەوە تووشی هەڵوێستێکی ناخۆش دەبووم، بۆیە بڕیارم دا ڕووت نەبمەوە.

ناچاریشم هەر چۆنێ بێ دەبێ بچمە شاری (میتری). تەماشام کرد قەراغەکە نزیک دەبێتەوە. پاشان دوورکەوتمەوە. جارێکی تر نزیک بوومەوە. بەهێواشی سەر ئاو کەوتم لە قەراغەکەوە زۆر نزیک بوومەوە. لە توانام دابوو لق و پۆی دار ببینم. تەختەدارەکە زۆر بەهێواشی دەجوولایەوە تا وای لێ هات قەراغی ڕووبارەکە کەوتە دواوەم. زانیم کەوتوونیەتە گێژەنەوە بەهێواشی سووڕاینەوە، کە جارێکی تر کەنارەکەم بەرچاو کەوتەوە، زۆر لێی نزیک بوومەوە. هەوڵم دا بەدەستێ تەختەکە بگرم و بەقاچەکانم و دەستەکەی ترم تەختەکەم بەرەو قەراغەکە ببەم. بەڵام ئەم هەوڵەم بێ سوود بوو. کە لەکەنارەکە نزیک کەوتمەوە لە گێژەنەکە نەترسام. دەمویست لە مەودای گێژەنەکە بچمە دەرەوە. بەدەستێ تەختەکەم گرتبوو قاچەکانم بەرزکردەوە تاوەکو کەوتنە بەرامبەر تەختەکەوە. بەتوندی و بەهەموو تێنم خۆم بەرەو قەراغەکە ڕاتەکاند. توانیم چیلکەدار و دەوەن ببینم بەڵام لەگەڵ ئەوەش بەهەموو هێزی خۆم مەلەم دەکرد، تەوژمی ڕووبارەکە دووری خستمەوە. لەبەر پۆستاڵەکانم وا هەستم دەکرد کە نقوم دەبم بەڵام دژی تەوژمەکە مەلەم کرد، کە چاوم بەرز کردەوە کەنارەکە لێم نزیک دەبووەوە. بەخۆم و پۆستاڵە قورسەکانم لە باسکە لێدان بەردەوام بووم تا گەیشتمە جێی مەرام. دەستی خۆمم لە لکە بێیەک گیر کرد ئەو تێنەم لەگیانا نەمابوو تا خۆم ڕزگارکەم و سەربکەوم بەڵام لێم مسۆگەر بوو کە تازە نقووم نابم. من هیچ کاتێ کە خۆم بەتەختەدار گرتبێ ترسی نقووم

بوونم لە دڵدا نەبووە. لە ئەنجامی ئەو توانا و ئەرکەی دابووم هەستم بەبرسییەتی و دڵ تێکهەڵاتن و ئازاری سینگم کرد. خۆمم بەلکەکان گرت، سەبرم گرت، تا هەستم کرد تێکچوونم نەما. خۆم بە لکە بێیەکە سەر خست و جارێکی تر حەسامەوە. باسکەکانم لە دەوەنان ئاڵاندبوو، بەدەستەکانیشم لکە (بێ)م گرتبوون. پاشان لەسەر زگ خشام و بەناو بێیەکاندا خشام و خۆم گەیاندە قەراغەکە. دونیا سپێدە بوو، کەسم بەدی نەکرد لەسەر کەنارەکە لێ ڕاکشام، گوێم لە هاژەی ڕووبار و باران بوو. پاش بەینەک هەستامەوە بەقەراغی ڕووبارەکەوە ڕۆیشتم، دەمزانی تا ناوچەی (لاتیسانا) هیچ پردێ لەسەر ڕووبارەکەوە نییە وا هاتە مێشکم کە بەرامبەر (سان ڤیتۆ)م، دەبێ چی بکەم، لە بەرایی‌م کەندێ هەبوو لەگەڵ ڕووبارەکە دەڕۆیی، ڕووم دەوێ کرد، تا ئەم دەم کەسم نەبینی. لە نریک قۆپەنە دەوەنێ لە ڕۆخی کەندەکە لێ دانیشتم، پێڵاوەکانم لە پێ کردنەوە، ئاوەکەیم لێ ڕووکرد. چاکەتەکەمم ڕاگوشی، پانتۆڵەکەشم لەبەر کردەوە و ئەویشم ڕاگوشی پاشان کراسەکەم و جلەکانی ژێرەوەم، دوا بەدوای ئەمە دەستم کردە دەست بەخۆداهێنان بۆ خۆ وشک کردنەوە. ئینجا جلەکانم لەبەرکردن. شەبقەکەم بزرکردبوو.

بەر لەوەی چاکەتەکەم بکەمە بەرم، ئەستێرە قوماشییەکانی سەر قۆڵەکانم دادڕی. لەگەڵ پارەکەوە خستمە گیرفانی ژوورەوەم. پارەکەم تەڕ ببوو، بەڵام لەکەڵک نەکەوتبوو. ژماردم سێ هەزار و قسور لیر بوو هەستم کرد جلەکانم تەڕ و لیچن. چەند زللەیەکم لەباسکم دا، تاوەکو سووڕی خوێن بەردەوام و چاک بێ، جلەکانی ژێرەوەم خوری بوون. دووبارە لەو باوەڕەدا نەبووم گەر لە ڕۆیشتن بەردەوام بم تووشی هەڵامەت بم. لە ڕێگا دەستیان بەسەر دەبانچەکەم داگرت. منیش کیفەکەم لەژێر چاکەتەکەم دانا، پاڵتۆم نەبوو، سووی باران ساردبوو، ملم نایە بەر ڕێگەی کەندەکەوە. ڕۆژ بەدەرەوە بوو، دەشتەکەش تەڕ و نەورای و خەمناک دیاربوو، کێڵگەکانیش تەڕ و ڕووت بوون. توانیم قوللەی زەنگێک لە دوورەوە بەدی بکەم لەم دەشتاییەدا قیت بووەوە. هاتمە سەر ڕێگایێ چەند سەربازێکم بینی لە ڕێگاکەدا دەهاتنە خوارەوە، خۆم لەلایەکی ڕێگاکەوە حەشاردا. بەلامدا تێپەڕین. هیچ گرینگییەکیان پێ نەدام. لە پۆلی تۆپچیان بوون و بەرەو ڕووبارەکە دەڕۆیشتن، منیش بەڕێگاکە دابەزیم و ڕێی خۆمم گرتەبەر ئەو ڕۆژەی بەدەشتی (ڤێنیتان)دا تێپەڕیم، دەشتێکی نەورایی بوو، لەژێر باراندا دەشتێ بوو لەخۆی ڕاستتر نەبێ. بەرەو لای دەریاوە، زۆنگاوی شوڕەکات و چەند کەمە ڕێگایێ هەبوو. ڕێگاکان لەگەڵ ئاوەڕۆی ڕووبارەکە بەرەو دەریا دەکشان. بۆ ئەوەی لەدەشتەکە بپەڕینەوە دەبێ بەپیادە ڕێیەکانی تەنیشت کەندەکاندا بڕۆی. لە دەشتەکەدا لە باکوورەوە بەرەو خواروو ڕۆیشتم و دوو هێڵی ئاسنی شەمەندەفەر و چەند ڕێگایەکم بڕی. لە ئاخیری و ئۆخریدا هاتمە سەر پیادە ڕێیێ کە دەچۆوە سەر هێڵی ئاسنی بەتەنیشت زەلکاوێدا دەڕۆیی ئەم هێڵە هێڵێکی سەرەکی بوو. لە (فێسنی)یەوە بۆ (تریستا) دەچوو. ئەم هێڵە لێوارێکی بەرز و توندی هەبوو، ڕێگایەکی چەقان و دوو

هێلّی بوو، لە دوورییەکی تەواوەوە ئالآی ئیستگەکەم بینی. توانیم چەند سەربازێ ببینم. لە ئێشککگرتندا بوون، لەلایەکی ترەوە پردێک لەسەر چۆمێکەوە بوو، ئاوی چۆمەکە دەڕژایە ناو زەلکاوەکە توانیم لەسەر پردەکە پاسەوانێکی تر بەدی بکەم، کاتێ بەناو کێلگەکەدا ڕووەو باکوور ڕۆیشتم، شەمەندەفەرێکم بینی بەسەر ئەم ڕێگایەدا دەڕۆیشت. وای بۆ چووم کە ئەم شەمەندەفەرە لە (پورتۆگرارۆ) بگەڕێتەوە چاودێری پاسەوانەکانم کرد. لەسەر لێواری هێلّەکە خۆم لەسەر زگ درێژ کرد ئەو کات دەمتوانی هەردوولای ڕێگاکە ببینم. پاسەوانەکەی سەر پردەکە بەپیاسە هاتە نزیک ئەو شوێنەی خۆم لێ درێژ کردبوو، پاشان سووڕایەوە گەڕایەوە لای پردەکە، لە شوێنی خۆم لێ درێژ بووم. برسیم بوو، چاوەڕێی هاتنی شەمەندەفەر بووم. ئەو شەمەندەفەرەی بینیم زۆر درێژ بوو، ئەمەش وای لە مەکینەکە کردبوو بەهێواشی بجوولێتەوە. زانیم دەتوانم خۆمی پێوە بکەم و سەربکەوم. پاش چاوەڕوانییەکی زۆر خەریک بوو هیوام ببڕێ. شەمەندەفەر هێواش هێواش دەهات تا نزیکتر دەبووەوە گەورەتر دیار دەبوو، هێواش بووەوە سەیری پاسەوانی سەر پردەکەم کرد لە نزیک پردەکەوە پیاسەی دەکرد، بەڵام لەلایەکی تری هێلّی ئاسنییەکەوە لەبەر چاوان بزربێ. چاوەڕێم کرد، شەمەندەفەر نزیک بووەوە، زۆر گران دەڕۆیشت. ژمارەیێ ڤارگۆنی لە دواوە بوو، دەمزانی کە دەبێ لەسەر شەمەندەفەر پاسەوان هەبێ، هەوڵم دا بەشوێنەکانیان بکەوم، بەڵام خۆم لەبەر چاوان شاردەوە. نەمتوانی هیچ کەسێ ببینم. شەمەندەفەرەکە گەیشتە نزیک ئەو شوێنەی خۆم لێ مات کردبوو، لە ڕاستاییدا بگرە لە دەشتاییش لاکەی لێوە دەهات. کابرای میکانیکم بینی تێپەڕی هەڵسامەوە سەرپێ و لە ڤارگۆنەکان نزیک بوومەوە. وەستانم نزیک هێلّی ئاسنییەوە بۆ پاسەوانەکان کەمتر جێگەی گومانە. هەندێ ڤارگۆنی داخراو بەلامدا ڕەت بوون. پاشان ڤارگۆنێکی نزمی سەرکراوەم بینی. ئیتالّییەکان بەم جۆرە ڤارگۆنەیان دەگوت (گۆندۆلا) و بەخیوەت داپۆشرابوو. ڕاوەستام تاوەکو تێپەڕی، منیش فرتکەیەکم بۆ کرد. دەستم بەو ئاسنەوە گرت کە مرۆڤ پێی سەردەکەوێ. لە نێوان (گۆندۆلا)کە و ڤارگۆنەکەوە خۆم مات کرد. دەستم بەئاسنەوە گرتبوو. باوەڕ ناکەم کەس منی بینیبێ. بە خشەخش دەڕۆیشتم دەستم لە ئاسنەکەوە گرتبوو قاچیشم لەسەر دەعامییەکەوە گیر کردبوو. لەبەرامبەر پردەکە بووین. پاسەوانەکەم کەوتەوە بیر، کاتێ بەلایدا تێپەڕین سەیرێکی کردم، پاسەوانەکە مێردمنداڵ بوو، کڵاوە زرێییەکەی زۆر گەورە بوو، منیش بەچاوێکی گاڵتە پێهاتنەوە سەیرم کرد. بەڵام ئەو ڕووی وەرگێڕا. وای زانی یەکێکم لە کارکەرەکانی شەمەندەفەرەکە.

تێپەڕین. تەماشام کرد هەر ناڕەحەت دیاربوو، سەیری ڤارگۆنەکانی دەکرد، خۆم داهێنایەوە تابزانم خیوەتەکە چۆن قایم کراوە قوڵفەی کانزایی پێوەبوو. لە لێوەکەیەوە بەپەت بەسترابووەوە. چەقۆکەم دەرهێنا پەتەکەم بڕی دەستم بردە ژێرەوە. شتێکی ڕەقی تیژ لەژێر خیوەتەکە هەبوو لەبەر باران پەسترابوونە پاڵ یەک. سەیری پێشەوەم کرد لە ڤارگۆنەکەی بەرامبەرم پاسەوانێ هەبوو، بەڵام تەماشای بەرایی خۆی دەکرد. دەسکە

ئاسنییەکەم بەردا و چوومە ژێر خیوەتەکە. نێوچەوانم زۆر بەتوندی بەر شتێ کەوت، هەستم کرد خوێن بەسەر دەموچاومدا دێتە خوارەوە. لە عاردی شەمەندەفەرەکە لێ ڕاکشام پاشان خۆم سووڕاند خیوەتەکەم بەستایەوە لەژێرەوەی خیوەتەکە لەگەڵ تۆپ بووم، بۆنی ڕوون و گریسی لێ دەهات. لێ ڕاکشام گوێم بۆ تەقە تەقی ڤارگۆنەکە کە لەسەر هێلّە ئاسنییەوە پەیدا دەبوو. لەگەڵ شووڕەی باران شل کردبوو کە بەخیوەتەکە دەکەوت، کەمێ ڕووناکی هاتبووە ژوورەوە، منیش بە لێ ڕاکشاوی سەیری تۆپەکانم کرد. تۆپەکان هێشتا بەرگی خۆیانیان لەسەربوو. هاتمە سەر ئەو باوەڕە کە دەبێ ئەوانە لە سوپای سێیەمەوە ڕەوانەکرابن. نێوچەوانم لە ئەنجامی بەرکەوتنەکە ئاوسا. بەئارامگرتن و نەجوولانم مەیی. پاشان ئەو هەموو شوێنەی خوێنی مەییبووی لەسەربوو پاکم کردەوە تەنیا سەر برینەکە نەبێ. برینەکەم زۆر نەبوو دەستەسڕم نەبوو، بەڵام پەنجەکانم هەر شوێنێ خوێنی مەیی لەسەر بوایە، بەهۆی ئەو دڵۆپە بارانانەوە کە لە خێوەتەکەوە کە دەکەوتنە خوارەوە دەسڕییەوە و بەقۆڵی چاکەتەکەم خاوێنم کردەوە. نەم دەویست خۆم بخەمە جێگای گومانەوە. دەمزانی بەر لەوەی بگەینە (مێستری) دەبێ داببەزم، چونکە ئەوان دەبێ ئاگاداری تۆپەکان بن. تۆپیان ئەوەندە نییە تا ئەوانە لەبیر بکەن و بزریان بکەن. منیش ئا لەو کاتەوە لەڕادەبەدەر برسیم بوو.

32

هەر کە لەناو عەردی شەمەندەفەرەکە لەتەک تۆپەکانەوە لەژێر خێوەتەکەوە لێ درێژ ببووم، تەڕ ببووم، سەرمام ببوو. بگرە زۆریشم برسی بوو. لەدواییدا خۆم وەرگێڕا و لەسەر زگ لێ درێژ بووم، سەرم بەباسکەکانم کردبۆوە چۆکم ڕەق بوو بەڵام زۆر لەسەرخۆ و بێ ئازار بوو، (ڤالینتی) پزیشک کارێکی جوان و پوختەی بۆ کردم، نیوەی ماوەی کشانەوەم بەپێ بڕیوە، کەمێکیش مەلەوانی لەناو ڕووباری (تالگلیامنتۆ) بەقاچاکەی ئەو کردووە. بەحەق بێ ئەم چۆکە هی (ڤالینتی)یە، چۆکەکەی تر هی خۆمە. پزیشکەکان هەندێ جار شتی وات بۆ دروست دەکەن، وات لێ دەکەن ئەم جەستەیەت چی دی بەهی خۆت نەزانی. سەرم هی خۆم بوو. ناو هەناویشم. هەروا برسیتییەکی لە ڕادەبەدەر لەناو هەناوم دابوو، هەستم کرد کە هەناوم لە برسان بەسەریەکدا دادەکەوتەوە. سەرم سەری خۆم بوو، بەڵام نەک بۆ ئەوەی بەکاری بێنم یا بیری پێ بکەمەوە، بەڵکو بۆ ئەوەی یادگاری پێ بێنمەوە یادم، بەڵام ئەوەش ئەوەندە زۆر نا.

دەمتوانی بیر لە کاترین بکەمەوە، بەڵام زانیم گەر بیری لێ بکەمەوە شێت دەبم، بەتایبەتی لەوکاتەی هێشتا لێم مسۆگەر نییە کە چاوم پێی دەکەوێتەوە. بۆیە نەم دەیوست بیری لێ بکەمەوە. بەڕادەیەکی کەم نەبێ، بیرکردنەوەیەکی کەم لە کاترین، لەوکاتەی گالیسکەکە بەهێواشی دەڕۆیی و، تەقە تەقی لێوە دەهات، هەندێ ڕووناکی کە لە خیوەتەکەوە، لێ ڕاکشام لەگەڵ کاترین لەناو عەرزی ڤارگۆنەکەوە، لێ ڕاکشان لە

شوێنێکی وا ڕەق وەکو عەرزی ڤارگۆن ئاسا ، بۆ پاڵکەوتن نەک بیرکردنەوە، تەنیا هەستکردن، دوورکەوتنەوە ماوەیەکی زۆر، جلەکان تەڕ و عەردەکەش تەنها هەر جارێ کەمێ دەجووڵێتەوە ترسناکی ناوەوەش، وە تەنیایی و بەجلی تەڕ و عەرزێکی ڕەق و تەق بۆ خۆت و هاوسەرت.

تۆ نەحەزت لە عەرزی ڤارگۆن و نەلەتۆپە داپۆشراوە بەبەرگ خیوەتەکان. بۆنی میتاڵە چەورکراوەکان و نە لە بۆنی خیوەتەکە کە دڵۆپە بارانی پیادا دەهاتە ژوورەوە دەکرد، هەرچەندە ڕاکشان لەگەڵ تۆپ لەژێر خیوەتدا شتێکی باش و خۆشە. بەڵام تۆ یەکێکی ترت خۆش دەوێ کە دەزانی ئێستا لێرە نییە. ئێستاش تۆ خۆت بەڕووتی و سارد و کڕی، بەڵام ئەوەندە سارد و سڕ نییە وەکو ئەوەی ڕوون و بێ مانایە. بەتاڵە. تۆ ئەوە بەبێ مانایی دەبینیت، هەر کە لەسەر زگ لێی ڕاکشابووی، جا لە کشانەوەی سوپاییێک و هێرش بردنی، سوپایەکی تر ئامادە بووی. تۆش ئوتومبیلەکان و پیاوەکانت لەدەست چوو، هەر وەکو چۆن خاوەن کۆگا کە سەروماڵی بەئاگرکەوتنەوە لە دەست دەدا. هەر چۆنێ بێ خۆ ئەمە هیچ بیمەکاری پێوە نییە. ئێستاش تۆ لەمە دەرباز بوویت. چ ئەرکت لەسەرشاندا نەماوە ئەگەر پاش ئاگر تێ بەردانی کۆگانیان خاوەن کۆگاکان بکوژن، لێیان مەگرن، چونکە لێ ڕاهاتوون وا قسە بکەن، لە دوای ئەمە بەمسۆگەری کەس چاوەڕێی گەڕانەوەی خاوەن کۆگاکان ناکات، هەر کە جارێکی تر بۆ ئیشکردن دەکرێنەوە. دەبێ بەدوای ئیشی تر بگەڕێن گەر ئیشی تری هەبێ و پۆلیس نەیان گرێ.

ڕق و تووڕەیی و ئەرکی سەرشانم لەناو ئاوی ڕووبارەکە شووران. هەرچەندە تووڕەیی داخی گرانم لەوکاتەوە نەما کە پۆلیسی جەنگی یەخەی گرتم ئاواتەخواز بووم جلی سەربازیم لەبەر نەبوایە. هەرچەندە زۆر گرینگیم بەجلەکان نەداوە. ئەستێرەکانم لە چاکەتەکەم کردبۆوە. ئەمەش لەبەر هۆیێ بوو. ئەمە نیشانەی سەربەرزی نەبوو. دژی ئەوانیش نەبووم. من دەستم لەوکارە شوشتبوو. هیوای بەختداریشم بۆیان خواست. پیاوی چاک و ئازا و زیرەک و هێمنیان تیابوو. شایستەی ئەوە بوون. بەڵام من هیچ پەیوەندییەکم بەو شانۆگەرییەوە نەما. هەموو هیوام ئەوەبوو کە ئەو شەمەندەفەرە نەفرەت لێکراوە بمگەیێنێتە (مێستری) بۆ ئەوەی تێر بخۆم و لەبیرکردنەوەش بوەستم پێویستە بوەستم. پیانی ئێستا پێیان دەڵێ قەرەبینادارەکان ئاگربارانیان کردووم. دەچن گیرفانی کوژراوەکان دەپشکنن تا ناونیشانی گوللەباران کراوەکان دەربهێنن. هی من نادۆزنەوە. لەو حاڵەتە دەڵێن خنکاوە. ئەوە سەیرە، دەبێ لە ئەمریکا چ بەکەسوکارم بڵێن. دەبێ بڵێن بەزامداری یا چەند هۆیەکی تر مردووە. خوایە برسیمە!.

لەخۆم دەپرسی ئاخۆ ڕینالدی و قەشەی هاوڕێمان دەبێ چیان بەسەر هاتبێ. لەوانەیە لە (پۆردینۆ) بن گەر زۆر نەکشاینەوە. چاوم پێیی ناکەوێتەوە. چاوم بەهیچیان ناکەوێتەوە. ئەم ژیانە بەسەرچوو. قەت لەو باوەڕە نەبووم کە ئەو تووشی ئاتەشەک بووبێ. هەرچەندە دەڵێن ئاتەشەک نەخۆشییەکی کوشندەیە ئەگەر لەکاتی خۆی چارەسەر

نەکرێ. بەڵام ئەو عەجمانی نەمابوو. گەر منیش بوومایە هەروەها دەبووم. هەموو کەسێ لەبەری ناڕەحەت و بێ عەجمان دەبێ. بۆ ئەوە نەبوویمە تا بیرکەمەوە، بەڵکو بوویمە تاوەکو بخۆم. ئەی خوایە. بەڵێ هاتوومەتە دونیا تا لەگەڵ کاترین بخۆم و بخۆمەوە و بخەوم.

لەوانەیە ئەمشەو وابکەم. نەخێر ئیمڕۆ ئەمە زۆر ئەستەمە. بەڵام سبەی شەوێ لەنان و نیعمەتی جەمێکی باش و پۆشاکی ڕێک. هەرگیز جارێکی تر دوورناکەومەوە لەگەڵ ئەو نەبێ. لەوانەیە بەزووترین کات سەر هەڵگرین و لەو ناوە بڕۆین. ئەویش لەگەڵما دێ دەزانم لەگەڵم دێ. باشە، کەی بڕۆین؟ ئەمە شتێکە بیرکردنەوەی دەوێ. دنیا بەرەو تاریکی دەچوو درێژ بووم و بیرم لەوە دەکردەوە کە دەبێ ڕوو لە کوێ بکەین. شوێن گەلێ زۆر بوون.

کتێبی چوارەم

33

لە میلانۆ، بەیانی زوو بەر لەوەی گزنگ بدا و پێش ئەوەی شەمەندەفەر بگاتە ئێستگە خێرایییەکەی هێدی کردەوە، منیش خۆم فڕێدایە خوارەوە. لە هێڵی ئاسنی پەڕیەوە بەنێوان دوو باڵەخانەدا هاتمە سەرشەقامێ، دەرگای مەیخانەیێ کرابووەوە. بۆ کەمێ قاوە چوومە ژوورەوە. بۆنی بەیانییەکی زووی لێ دەهات لە تۆزی گەسک دراو و کەوچکی پەرداخە قاوە و بازنەی تەڕ کە لەژێرەوەی پەرداخە مەیەکان بەجێمابوون. خاوەن مەیخانەکەش لە پشت (کەونتەری) مەیخانەکەوە ڕاوەستابوو. دوو سەربازیش لەسەر مێزێ دانیشتبوون. لە نزیک کەوەنتەرەکە ڕاوەستام، پەرداخێ قاوەم خواردەوە و لەتە نانێکم خوارد. قاوەکە بەشیرەوە ڕەنگی خۆڵەمێشی بوو. توێژی شیرەکەم بەلەتە نانەکە لابرد. مەیخانچییەکە تەماشای کردم و گوتی: «پێکێ گراپا نافەرمووی؟»

– «نەخێر، سوپاس.»

– «لەسەر حیسابی من.»

ئەمەی گوت و پێکێکی بچووکی پڕ کرد. بۆ لای منی هێنا. گوتی: «لەبەرەکانی شەڕ چ باسە؟»

– «ئاگادار نیم، نازانم.»

دەستی بۆ سەربازەکان درێژکرد و گوتی:

– «ئەوانە سەرخۆشن.»

جێی خۆی بوو بڕوای پێ بکەم، چونکە بەسەرخۆش دەچوون. گوتی: «پێم بڵێ لەبەرەی شەڕ چ باسە؟»

– «هیچ لەبارەی ئەوەوە نازانم.»

– «تۆم بینی لەسەر دیوارەکەوە خۆت فڕێدا. لەشەمەندەفەرەکەوە دابەزی.»

– «پاشەکشێیەکی گەورە لە ئارادایە.»

– «لە ڕۆژنامەدا خوێندوومەتەوە. چ ڕووی داوە؟ هەموو شتێ تەواو بووە؟»

– «باوەڕ ناکەم.»

پێکێکی تر گراپای لە بوتڵێکی بچووکەوە بۆ تێکردم.

گوتی: «گەر لە مەترسی دای دەتوانم بتشارمەوە.»

– «نەخێر، لەمەترسی دانیم.»

– «گەر لەمەترسی دای لەگەڵ من لێرە بمێنیتەوە.»

– «لەکوێ بمێنم؟»

– «لەناو ئەو باڵەخانەیە. زۆر کەس لێرە دەمێنن. هەر کەسێکی لە مەترسیدا بێ لێرە دەمێنێ.»

– «بۆ، خەڵکێکی زۆر لە مەترسیدان؟»

– «ئەوە دەوەستێتە سەر جۆری مەترسییەکە. تۆ خەڵکی ئەمریکای خوارووی؟»

– «نەخێر.»

– «ئیسپانیی دەزانی؟»

– «کەمێ.»

کەونتەری مەیخانەکەی سڕییەوە. گوتی:

– «زۆر زەحمەتە پیاو بتوانێ ئێستا وڵات بەجێ بێڵێ. بەڵام ئەمەش مەحاڵ نییە.»

– «ئارەزووی وڵات بەجێهێشتنم نییە.»

– «چەندی بتەوێ دەتوانی لێرەوە بمێنیی. ئەو کات دەزانی من چ جۆرە پیاوێکم.»

– «ئەم بەیانییە دەبێ لێرە، ئۆغر بکەم، بەڵام ناونیشانەکەتم لەبیر ناچێ لە گەڕانەوە دێمە لات.»

سەری خۆی لەقاند، گوتی: «لە قسەکانتڕا دیارە ناگەڕێیتەوە. وام زانی کە لە بارێکی تەواو ناخۆش دای.»

– «لەڕاستیدا هیچ ناخۆشییەکم نییە. بەڵام ڕێزی تەواوم بۆ ناونیشانی هەر برادەرێ هەیە.»

بۆ نرخی قاوەکە دە لیرەیەکی کاغەزیم لەسەر کەونتەرەکەوە دانا.

گوتی(۱): پێکێ گراپا لەگەڵ من بنۆشە.»

– «پێویست ناکا.»

– «تەنیا پێکێ.»

دوو پێکی تێکرد.

گوتی: «لە بیرت نەچێ، وەرەوە ئێرە. نەهێڵی خەڵکی تر لە خشتەت بەرن، ئێرە بۆ تۆ زۆر سەلامەتە.»

– «لەوە دڵنیام.»

– «دڵنیای؟»

– «بەڵێ.»

(۱) لەدەقە ئینگلیزییەکە نووسراوە من گوتم (I said) بەڵام ئەوە هەڵەی چاپە. ڕاستییەکەی (He said)ە واتە (ئەو گوتی).